

Mecliste kavgalar oldu. — Gazeteler —

Yumruk yağmuru !

TÜRKİYE İŞ BANKASI

PARANIZIN... İSTİKBALİNİZİN EMNİYETİDİR

(Yeni Ajans: 873 — 38)

Akbaba

Yıl: 46 Cilt: 14 Sayı: 11 * Kurucusu: Yusuf Ziya ORTAÇ * 6 Mart 1968

TAŞ VE SOPA!

TAŞ ve sopa! İkisi de çağımızın silâhları değil.

Tarih öncesine doğru yürürseniz, atalarımızın taş ve sopa ile hem canlarını koruduklarını, hem avlandıklarını görürsünüz.

Mağara devrinin insanı taşın ve sopanın insanıdır. O karanlık günlerde odun ateşinde ısınır ve isli konutlarda hayvansı bir hayatı sürdürürken, insanoğlu, bu ilkel silâhları kullanıyordu.

Zaman geçti aradan... Bilincin ışığı gelişti, aklın şimşeği mağaranın karanlığını yardı.

Atalarımız önce taşı sopaya bağlamasını öğrendiler: Balta böylece icat edildi. Sonra oku yaya yerleştirdi insan... Maden cevherini keşfetti, demiri buldu... Kılıç ve bıçak imâl etti.

Ve sonra bir gün, adına barut denen sihirli toz çıktı ortaya... Artık delikli demirin tetiğine bastınız mı, istediğiniz hedefi vurabiliyordunuz.

Sesten hızlı uçaklar, şehir gibi uçak gemileri, görmeden ateş eden toplar, elektronikle yönetilen roketler, okyanusların dibinde kocaman birer mitoloji yaratığı gibi dolaşan denizaltılar, insanın elindedir şimdi... Vaktiyle avlanmak için taş ve sopaya muhtaç olan insanoğlunun yarattığı uygarlık akıl durdurucudur.

Artık elindeki taş ve sopayla niyetlerini gerçekleştirmek için vahşi gözlerle çevresine bakınan insanlar kalmamıştır. Bu soy insanın resimlerini okul sınıflarında öğretmenler küçük öğrencilerine göstererek:

— İşte, bir zamanlar dünyada böyle yaşanırmış... diyorlar.

Peki... 1968 Türkiye'sinde sokakları dolduran taşlı ve sopalı yaratıklar kimlerdir?

Düşününüz: Otomobiller, otobüsler, troleybüsler, medenî kıyafetli insanlar, mağazalar, caddeler... Ve bu caddelerin orta yerinde elindeki taş ve sopayla sağa sola saldıran insan sürüleri?

Nasıl olmuş da yirminci yüzyıl dekorunun içine taş devri yaratıklarını yerleştirebilmişiz?

Bu soruya vereceğimiz cevap belki bir kelimedir:

— Politika!

Ama hayır... Politika iki bin yıl öncesinde bile taşlı ve sopalı değildi. İnsanın siyasî görüşünü taş ve sopayla dile getirmesine, politika değil, iptidailik, daha doğrusu vahşet denir.

İlk çağ hayvanlarını bekler gibi av bekleyen ve taşlı sopalı saldırıyı yavaş yavaş meslek edinen insan sürüleri var Türkiye'mizde... Bu başıbozukluğun önüne geçilmedikçe, anarşi zillerini takarak koşa koşa gelecektir. Ve öyle sanıyoruz ki o zil seslerinden ne Adalet Partisi hoşlanır, ne Halk Partisi; ne İsmet Paşa hoşlanır, ne Demirel.

Mitinglerde taş ve sopayla birbirlerine saldıranlar, hangi fikrin, hangi siyasî görüşün sahibi olurlarsa olsunlar lânetlenmeye lâyıktırlar. Büyük Millet Meclisinin kutsal çatısı altında hangi parti olursa olsun güvenle oturmalıdır.

Türkiye'de demokrasi alanında fikirler ve düşünceler konuşacak iken taşlar, sopalar ve yumruklar mı iş görecektir?

Bundan yüzlerce yıl önce Frenk filozofu:

— Fikirlerini beğenmiyorum, ama fikirlerini savunma hakkını sonuna kadar savunacağım... dememiş miydi hasmına?

Biz bugün, Türkiye'nin güvenliğinden sorumlu genç Adalet Partisi iktidarına diyoruz ki:

— Zorbalığa taviz vermeyiniz, zorbalığa taviz vermek irticaa taviz vermek kadar tehlikelidir. Zorbalık zorbalığı çağırır, irtica irticayı... Ve bu ikisinin de nerede biteceği hiç bilinemez.

Seçim sandığında çoğunluğu sağlamış bir partinin iktidar koltuğunda güvenlik duygusunu yitirmesi kadar tehlikeli şey yoktur. Seçim kazanmak iktidar kazanmak, elbette bir şeydir; ama iktidarı elde tutmak ve seçimlerde verilen oylara lâyık olabilmek bir başka şeydir.

Atatürk'ten bu yana çağdaş uygarlığa varmak için nice zahmet çekmiş bir yeni devletin başında bulunanlar çok dikkatli olmalıdırlar. Çünkü bir devleti bazan top yıkamaz, tüfek yıkamaz, sesten hızlı uçaklar yıkamaz, elektronikle yönetilen roketler yıkamaz, tanklar ve bombalar yıkamaz...

Evet, bütün bunlar bir devleti yıkamaz da... Taş, sopa ve yumruk yıkar koskoca bir devleti...

Aman dikkat!... Taştan, sopadan sakınınız! 1968 Türkiye'sinde atom bombası kadar tehlikelidir bu mağara devri silâhları.

AKBABA

AKBABA

GELECEK HAFTA İLÂVELİ 24 SAYFA

Yusuf Ziya Ortaç Armağanı

Büyük Mizah Yarışmamız sonuçlandı

Şiir — Mizah Hikâyesi — Karikatür

Mizahın üç türünde açtığımız yarışmada, «Birincilik» kazanan eserleri gelecek sayımızda yayınlıyoruz.

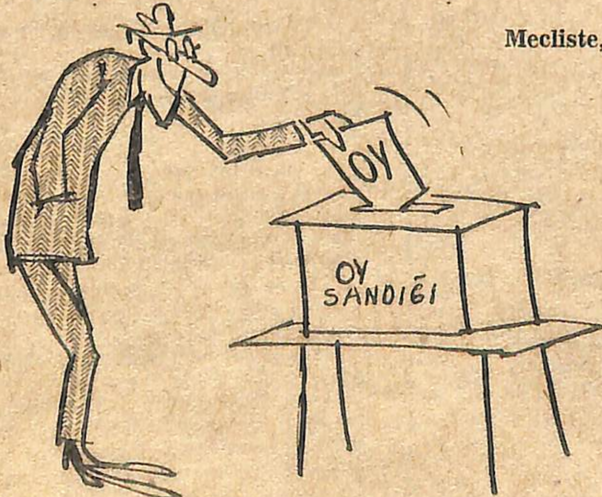
Akbaba yazı ailesi ünlü bir kalemle zenginleşiyor:

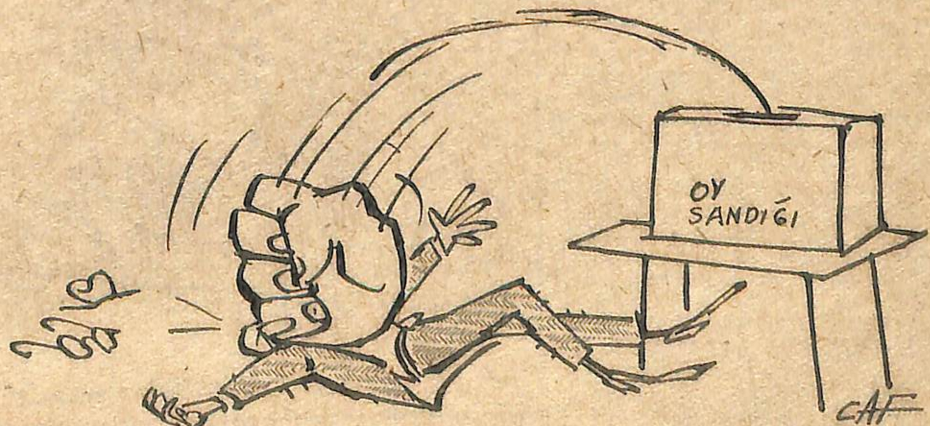
REFİK ERDURAN

Sayfalarını daima yeniye ve güzele açan Akbaba'yı bu değerli imza ile daha çok seveceğinizi umuyoruz.

Gelecek hafta Akbaba'nın ilâveli sayısında.

Mecliste, yumruklaşmalar oldu. — Gazeteler —

Yazısız

Hadi öldürsene şekerim

AZİZ NESİN

BAYAN Siyen, iki ay önce altmışsekiz yaşına girmişti. Hayır, o, yaşını saklayan kadınlardan değildi. Saklamak şöyle dursun, herhangi birisiyle konuşurken, yerli yersiz, çok zaman da yersiz, yaşını söylerdi. Ama yaşını doğru söylediği halde inanmayışlarına da çok canı sıkılırdı. Dudak büküyor, yaşını küçülttüğü sanısına varıp gizliden alay ediyorlardı. Olduğundan daha yaşlı göründüğü de bir gerçekti. Dört yıldanberi inmeliydi, sol bacağını sürüyerek yürürdü, sol kolunu da tam isteğince kullanamazdı. Olduğundan yaşlı görünmesi, belki de inmeli oluşundandı. Ufak tefekti, kavruk ve kuru, ama sevimli bir kadıncağızdı. Dışı, bir insan yıkıntısı görünüşündeydi ama, içi fıkır fıkır canlı ve yaşam doluydu. Süslenmesini, boyanmasını evliyken de severdi. Kocası olan general, yirmiüç yıl önceki savaşta ölünce yapayalnız kalmış, ama kendini umutsuzluğa koyvermemişti. Kocasından kalan aylıkla, oldukça hesaplı bir bütçe içinde geçiniyordu. Oğlu da arada yardım ederdi. Kentin dış mahallelerinden iki küçük odalı bir evde kendi başına yaşıyordu. Evet, süslenir püslenirdi, boyanırdı, inmeli olduktan sonra daha aşırı boyanıp süslenmeye başlamıştı, ama gezmede tozmada gözü yoktu. Kocasının ölümünde kırkbeş yaşındaydı, o zamandan beri gönülce yakın hiçbir erkek arkadaşı olmamıştı. Ama o, yirmiüç yıldan beri içinde gizlice kıpraşan bir umutla, kapısının bir gün açılıp, beklediği erkeğin geliverceği sanısındaydı. Onbeş yıldanberi, anlaşıp sevıştiği tek arkadaşı, komşusu bayan Diha'ydı. Bitişik evlerde otururlardı. İkisi de oturma odalarının duvarını yumruklasalar, ya da seslenseler, birbirlerine seslerini duyururlardı. İki komşu kadın can yoldaşı olmuşlardı. Dertleşmek istedikleri ya da bir şey gereksindikleri zaman duvara vurarak birbirlerini yardıma çağırırlardı. Günde iki üç kez görüşmezlerse o gün bir eksiklik duyarlardı.

Bayan Diha, bayan Siyen'den üç yaş büyük olduğu halde, gençlik taslayan, yaşını küçük söyleyen bir kadındı. O da, bayan Siyen gibi, kiminle konuşursa, yerli yersiz, kendisine sorulmadan yaşını söylerdi. Yetmişbir yaşındaydı ama, altmışımdayım, der, herkesi de güldürürdü. Kocası, otuz yıl önce bir trafik kazasında ölmüş, kendisine hiçbir şey bırakmamıştı. Bayan Diha, otuz yıldanberi, babasından kalan pek küçük bir gelirle geçiniyordu. Ama tutumlu bir kadındı.

Onbeş yıldanberi, birbirlerinden ayrılmayan bu iki kadının benzer yanları çoktu. Bayan Diha da, bayan Siyen gibi, ufak tefek, kuru, sıskalaşmış, yüzü bebek yüzü kadar küçülmüş, ama o da aşırı boyanan, süslenen, gönlünü bir bilinmez umuda bağlamış bir kadındı. Yaşlılıktan kamburlaşmıştı, her yıl biraz daha artıyordu kamburu.

Bayan Siyen, o sabah, sol ayağını sürüyerek, her zamanki tuvalet aynasının karşısına oturdu, neşeli, şuh, oynak aşk türküleri mırıldanarak süslenmeye, boyanmaya başladı. Bir ara, yanındaki radyoyu açtı. Radyoda o saatte, bayan Siyen'in sevdiği şarkılar olurdu. Bir ara, radyonun oynak havasına kendini öyle kaptırdı ki, inmeli ayağını sürükleyerek oynadı bile. Birden radyonun müzik yayını kesilip, spikerin sesi duyuldu:

«Sayın dinleyiciler! Şimdi aldığımız bir habere göre, iki haftadan beri şehrimizde, kendisine havagazı memuru süsü vererek kadınları öldüren sapık cani, bu sabah yeni bir cinayet daha işleyerek iz bırakmadan kaçmıştır. Cinayetler hep aynı biçimde işlendiğine göre, kaatilin aynı kişi olduğu kesindir. Sapık cani, yalnız kadınların bulunduğu evlere, havagazı saatini ya da ocağını kontrol etmek bahanesiyle girmekte, tabanca tehdidiyle evdeki yalnız kadını, ırzına geçtikten sonra, boğarak öldürmektedir. Bu sabahki vaka ile sapık cani sekizinci cinayetini işlemiştir. Bugüne kadarki cinayetlerinden ancak iki kadın ölümden kurtulabilmiştir. Bu iki kadının tanıklığına göre sapık cani, uzun boylu, geniş omuzlu, esmer, koyu kara saçlı, yeşil gözlü, aşağı yukarı otuz yaşlarında, sempatik görünüşlü bir erkektir. Halkımızı uyarmak için, tanıkların anlatımına göre çizilen caninin resmi gazetelerde yayınlanmıştır.

Şimdi müzik yayınımıza devam ediyoruz.»

Bayan Siyen, bu radyo haberini, merak, ilgi ve korku gibi karmaşık duygular içinde dinledi. Artık radyodaki neşeli müziğin etkisinde değildi. Sokak kapısının zili birden çalınca, biraz korku, ama daha çok da gizli bir umutla titredi. Gelen, ya o cani havagazı tahsildarıysa... Aynanın karşısına geçip acele makiyajını tazelerken kapı üstüste çalınıyordu. Çekine çekine gitti, önce anahtar deliğinden baktı. Gelenin komşusu bayan Diha olduğunu görünce, biraz da hayâl kırıklığıyla kapıyı açtı:

— Aaa, sen miydin bayan Diha? Ben şey sanmıştım da...

Elinde bir gazeteyle giren bayan Diha çok telâşlıydı:

— Gördün mü başımıza gelenleri bayan Siyen?

— Ne oldu, ne var?

Elindeki gazeteyi uzattı:

— Baksana kardeş, canavarın resmini de basmışlar gazeteye... Yalnız başına yaşayan kadınların evine geliyormuş... —bir şeye imrenmiş gibi yutkundu— ya bize de gelirse? Ne yaparız kardeş?

Odaya girmişlerdi. Bayan Siyen gazeteyi alıp caninin resmine baktı:

— Yakışıklı adam da...

— Pek de genç...

— Yazık...

— Ne yapıyormuş kadınlara?

— Okumadın mı gazetelerde ah kardeş?...

— Okudum. Okumaz olur muyum hiç? Radyoda da günde kaç kere söylüyor...

— Evde başka kimse yoksa... ş'apıyormuş...

— Ya... Irzına geçiyormuş...

— Evet ama, sonra da boğuyormuş kardeş...

— Doğrusu inanmıyorum... Ne diye boğsun sanki...

— Boğmuş, boğmuş... Boğmasa, niçin polis arkasından koşup dursun?...

— Boğar elbet... O kadınlar da kimbilir nasıl karşı koyuyorlar, adama neler yapıyorlardır.

— Eh, o zaman da boğmak zorunda kalır elbet... Ne yapsın zavallı?...

— Belki de ihbar edecekler diye korkuyordur

— Vicdansızlık... Hiç ihbar edilir mi?

— Öyle korkuyorum ki kardeş, ya bizim eve de gelirse?

Bayan Diha, gizli özlemini yapmacık bir korkuyla örterek:

— Ben de çok korkuyorum, dedi, evde yalnız başıma oturamadım korkumdan, onun için sana geldim... Ya gelirse?

— Ne yaparız?

— En iyisi...

Birden durduğu için bayan Siyen merakla sordu:

— Evet? Söylesene! Niçin sustun? Sence en iyisi?...

— En iyisi, hiç şe'etmemek...

— Yani?

— «Su içerken yılana bile dokunulmaz» demişler. Dokunmamalı...

— Evet... Ne yaparsa yapar artık...

— Canımdan iyi değil ya...

— Gelirse?

— Gelir belki de...

— Niçin gelmesin? Otursana bayan Diha...

Bayan Diha oturdu.

— Ne yapacağımızı düşünelim... Bir felâket bu...

— Felâket... Yumuşak davranmaktan başka çare yok, o zaman öldürmez...

— Acaba niçin öldürüyormuş? Ne istiyormuş o kadınlardan?...

— Ah, biz kadın milleti de yani, çok ters oluruz... —Gazeteyi alıp resme baktı— Boylu boslu da, aslan gibi adam... Benim kocam, çok iri sayılmazdı, bana göre yani... Ama gayet sert bir generaldi; öyle bağırıp çağırmazdı, yalnız öksürürdü. Evden çıkıp bir öksürdü mü, kışladaki bütün askerler korkudan titrerdi. Öleli... Yirmiüç yıl oldu. Savaşta öldü.

— Vuruldu mu?

— Hayır... Savaş sırasında, sıcak bir gün, gölde yüzerken boğulmuş... Hâlâ, elbisesini saklarım... Bakın...

Dolaptan bir general elbisesiyle bir çift çizme çıkarıp gösterdi. Ceketin apoletlerini okşadı, düğmelerini öptü, başını ceketin göğsüne dayadı:

— Senden saklayacak değilim ya, yalnızlıktan bunaldığım geceler, koynuma alırım...

— Çizmelerini mi?

— Çizmelerini de, elbisesini de... Hayatımda, onun yerini hiçbir erkek alamadı...

— E yaşlandınız da...

— Ben yaşlı mı sayılırım?... Hiç de değil... Gönlüm taze... Beni kollarına alınca öyle bir sıkardı ki...

Kocasının kollarındaymış gibi haz içinde kaldı.

Bayan Diha:

— Benim kocam öleli otuz yıl oldu, dedi, —içini çekti— anısı içimde taptaze duruyor... Hep onun anısına bağlı kaldım...

— Başka erkek?

— Hayır...

— E yaşlandınız da tabiî...

— Kim? Ben mi? Ben yaşlı mıyım? Erkekler arkamdan çok koştular... Hâlâ da arkamdalar...

— Benim de arkamda çok erkek dolaşıyor... Ama yüz vermiyorum.

— Özlüyor musun bayan Diha?

— Özlenmez olur mu hiç? —Haz içinde gözlerini yumdu— Otuz yıl geçti, nasıldı, unuttum bile... Nasıldı?

— Ölenle ölünmez... Bütün bir yaşam boyunca anılarla yaşanmaz ki...

— Çok doğru... Bazı şoförler, kadın yolcularını kaçırıyorlar diye lâf çıkardılar...

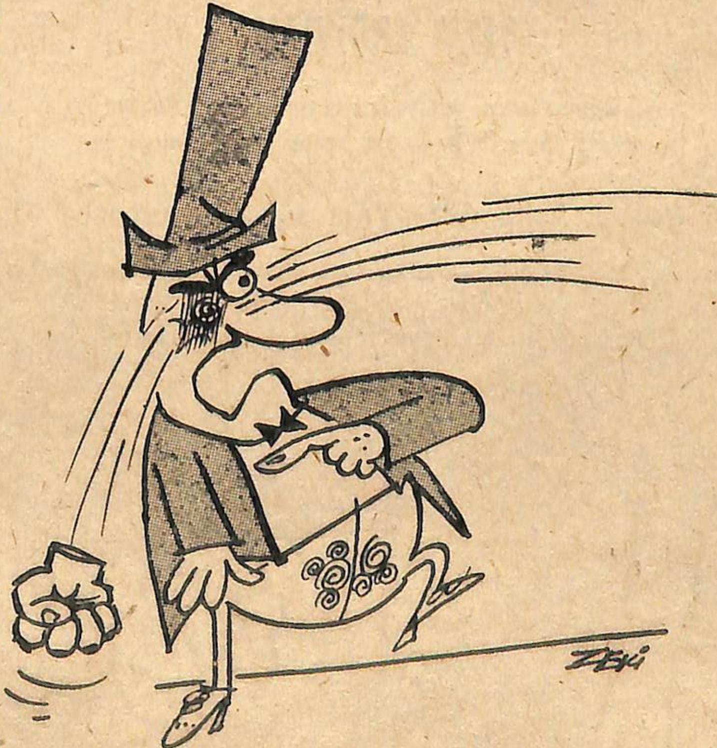
— Yalan...

— Nerdeee? Yalan... Şoförlerin günahını alıyorlar. Hiç de kaçırdıkları yok... Kaç gece yalnız başıma taksiye binip uzak yerlere gittim de yine bir şey yapmadılar...

— Ben de inanmadım da, denemek istedim... Evet, kaçırmıyorlar... Şoförlerimiz çok namuslu...

— O kadarı da fazla ama, olmaz ki...

Sokak kapısı çalındı. Zili duyunca ikisi birden büyük telâşa kapıldılar. Odanın içinde o yana bu yana koşuştular. Bayan Siyen, çok saygın bir konuğu gelecekmiş gibi, odasının dağınıklığını toplamaya başladı,

— Ulan, kim attı bu yumruğu gözüme?...

Bayan Diha da, bir telâş içinde aynanın önünde saçlarını topluyor, dudağını boyuyordu.

Bi yandan zil çalmaktaydı.

Bayan Siyen umutla sordu:

— Acaba o mudur?

— Geldi mi dersin?

— Belki de... İkimizi birden görmesin ama... Çekinir...

— Ne var çekinecek? İstersen ben dışarda dururum...

Bayan Siyen bir genç kız kırıtmasıyla:

— Aaa, istemem... Dünyada olmaz! dedi.

Bayan Diha korkuya kapılarak:

— Ya oysa?... Ya geldiyse gerçekten?...

— Boğar mı dersin?

— Boğuyormuş...

— Ne yapalım?

— Açmayalım kapıyı.

Bayan Siyen kısa bir süre ikircimle düşündükten sonra:

— Ayıp olur, dedi, açarız da... Sonra... —durdu— Sen evine gitsen artık...

— O girince içeri, beni görmeden çıkarım...

— Öyle korkuyorum ki...

— Korkulmaz mı?... Elim ayağım titriyor baksana...

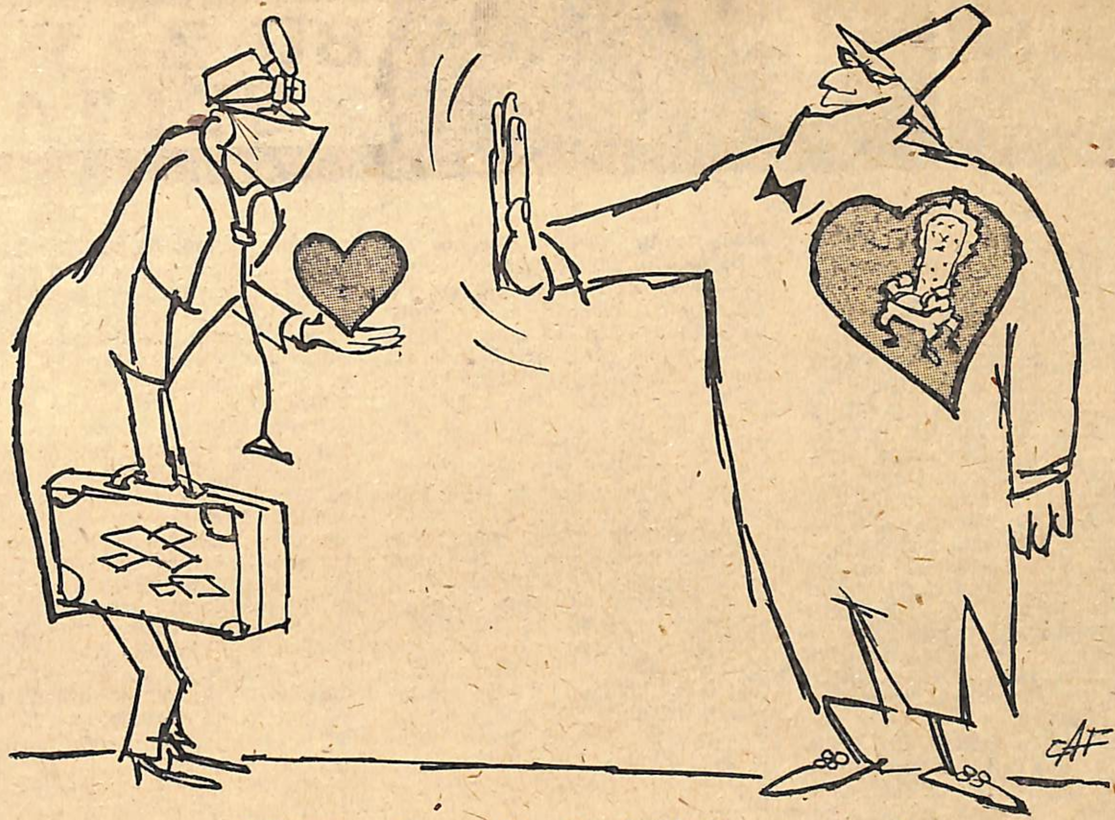
— Heyecandan...

— Tabii... Aç kapıyı artık, kimse yok diye gider sonra...

— Yüreğim çarpıyor...

(Devamı var)

Dr. Barnard, Türkiye'ye gelecek. — Gazeteler —

Politikacı — Aman doktor, ben kalbimden memnunum!

YEDİ GÜN

PAZARTESİ

Benzeyiş

Keban'a baraj kurduk, birkaç yıla kadar göl sularının altında kalacak olan tarihi eserleri kurtarmayı unuttuk.

Galata Kulesine turistik lokanta yaptık, baca koymayı unuttuk.

Modern bir şekil vermek için Beyazıt Meydanını hallaç pamuğu gibi attık, vereceğimiz şekli unuttuk.

Tıpkı fikir hürriyeti gibi...

Yıllar yılı «Demokrasiyi yaşatacağız» diye bağırdık durduk, aksilik bu ya, demokrasinin ancak fikir hürriyetiyle yaşayabileceğini unuttuk.

Kişilerin beğenmedikleri fikire küfürle cevap vermeleri, kimine yobaz, kimine komünist demeleri bundan işte.

SALI

Evlilik böyledir

Zenginin parası, züğürdün çenesini yorar derler. Bu söze uygun bir haber veriyor bugünkü gazeteler: «Evlenince kesenin ağzını açan Kasım Gülek ziyafet verdi.»

Gülek, biliyorsunuz elinin sıkılığı ile tanınmış, kararsızlığı ile ün salmış politikacılarımızdan biri. Önce paraya kıyıp evlenmiş. Evlenir a. Sonra paraya kıyıp ziyafet vermiş. Verir a. Hangimizin karışmaya hakkı var?

Kesenin ağzını açmasına gelince... Eh evliliktir bu, açar mı açar. Parası olan kesenin ağzını, parası olmayan kendi ağzını!...

ÇARŞAMBA

Var mı?

Bütçe görüşmeleri sırasında C.H.P.'lilerin tenkitlerine cevap veren Maliye Bakanı Bilgehan, «C.H.P.'nin demokrasiye tahammülü yoktur» demiş.

Meselenin doğrusunu C.H.P.'liler bilir ya, bir an için Bilgehan'ın görüşüne uyduğumuzu kabul edelim.

C.H.P.'nin, demokrasiye tahammülü yoktur.

Demokrasinin, C.H.P.'ye ihtiyacı yoktur.

Ve doğrusunu söylemek gerekirse, üç milyar açık verecek bir bütçe hazırlamak için, insanın ille de Maliye Bakanı olmasına sanırız hiç lüzum yoktur!

PERŞEMBE

Kimden acaba?

Cumhurbaşkanı seçimine giden Makarios'un, ruh doktoru olan rakibi, «ümitsizim» demiş.

Kimden acaba? Başkanlık seçimini almasından mı, yoksa, hasta rakibinin şifa bulmasından mı?

CUMA

Parayı veren...

G.P.'ye beşyüz bin lira verilmesine muhalefet edenlere sert bir dille çatan Feyzioğlu, «20 yıldır yerimizde saydık diyen demokrasi düşmanlarına rakamlar cevap vermektedir» diyor ve şöyle devam ediyor: «Türkiye'nin bütün meselelerine Ankara'nın gözü ile bakıyoruz.»

Muhalefetteki bir G.P. liderinin yapacağı da budur zaten. 500 bini cebine atar, sırtını iktidara dayar, memleket meselelerine iktidarın gözü ile bakar, iktidarın beyni ile düşünür, iktidarın eli ile kaşınır, iktidarın kulağı ile duyar, iktidarın ağzı ile söyler.

İşte, siyasi partiler kanununda yapılacak bir değişiklikle, millet kesesinden 500 bin lira yardım, kendi gözü ile görmeyen, kendi kulağı ile duymayan, kendi beyni ile düşünmeyen bu elden ayaktan düşmüş kimselere veriliyor beyler!

CUMARTESİ

Tahmin uzmanları

«Tarım Bakanının tahminine göre, 1968 bolluk yılı olacak.»

«Maliye Bakanının tahminine göre, iktisadi devlet teşekkülleri 1968'de 899 milyon kâr edecek.»

«Turizm Bakanının tahminine göre, geçen yıla nazaran 1968'de turist sayısı yüzde altmış yükselecek.»

«Çalışma Bakanının tahminine göre, 1968'de gizli işsizlik önlenecek.»

«Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğüne göre, üç gün sonra bütün yurtta ısı yükselecek.»

Bütün Bakanlıkları birleştirirsek, Maliye, Çalışma, Turizm, Tarım Bakanlıkları diyeceğimize, «Durumu Tahmin Bakanlığı» diye hepsine bir isim versek nasıl olur dersiniz?

PAZAR

Hepsi olmaz!

C.H.P.'lilerin Osmaniye olayları hakkındaki konuşmalarını cevaplandıran M.P. milletvekili Fethi Cumalıoğlu, «Her müslüman, bir nurcudur» demiş.

Biz ayrı kanıdayız. Her müslüman bir nurcu olamaz. Tıpkı her nurcunun da, bir milletvekili olamıyacağı gibi!

— Güven Partisi 500 bin lira aldı. —

— Kurban olsun sana koç!

NİMET ARZIK

BU ZAMANIN SULTANELERİ

— 6 —

Uzun zaman mavi fötr bereleri gözümün önünden gitmedi...

Yazı geçirmek için evlerine, Feneryolu'na gelmişlermiş. O devrede sıla hasreti çekmek moda değildi. Yazlar falan Cannes'da, Nice'te geçirilirdi. O devirde, ara sıra büyüklere görünüp, kur yapmak da moda değildi... Ama, Müfide hanım memleket hasreti çekiyordu. Akraba hasreti çekiyordu. Bir takım güzel ve sağlam duygular içindeydi. Bu yüzden, yüksek ekonomik şartları bırakıp, ahşap evde konaklamak hoşuna gidiyordu. Bozulmamış bir tarafı vardı. O, bozulabilirdi. Küçücük Türk kızına Paris bayram yapmıştı. Filozof Bergson ve zamanın ünlü yazarları yakın dostluk göstermiştiler. Paris in yüksek sosyetesi elinden tutmuştu...

Piyer Loti'nin âzâdesi gibi üzüm gözlüydü, ama Azâde rolüne bürünmedi. Cumhuriyet Türkiye'sinin elçisi oldu... Yaşmak, şalvar, malvar, çubuk filâna, bir fötr bereyle Paul Pouret'den bir spor etekliği tercih etti... Şerefine büyük ziyafetler verildi. Kişiliği kaviydi, hoştu, hayatiyet doluydu. Ne başı döndü. Ne kendini unuttu... Atatürk devriydi... O günün devrinin özelliklerini unutmak şimdi bir snobizm haline gelmiş...

Son derece yakışıklıydı da. Bilmem neden, bu deyim sadece erkekler için kullanılır... Sultaneliğe de yakışıyordu... Esmer, mütenasip, karga kanadı renginde saçları vardı. Hiçbir zaman yalancı sarışın olmağa tenezzül buyurmadı. Hep nesi varsa, onunla idare etmişti... Psikolojisi buydu!

Bizim evde, bir resim görmüştüm, biraz büyüyünce. Trablusgarp a sürgün ailelerin resmiydi. Bir tek familya değil, birçok familya... Bütün amcalarım resimde, babam da, büyük babam da... Müfide Ferit hanımın babası ayakta duruyor: «Kol ağası» diye anlattılar... Yanında, sevgiyle omuzuna dayanmış bir kız var: Müfide... Saç örgülü, hatlar ince, doğru bakıyor... Önlüğe benzeyen bir elbise giymiş, uzun ve kalın siyah çorapları... Evimizdeki hanımlar memnun: «Gerçek yaşı, bu resimden belli» diye safalanıyorlar, «Amcalarından, babandan büyük»... N'olacakmış?...

Bence, gerçek yaş, onun tükenmez hayatiyetindeydi. Şimdiye kadar dünyayla ilgilerini kesmemiş... Son zamanlarda Türkiye'deki soroptimistlerin başkanı olmuştur. Seksenine yakın, gene güzel, gene bakımlı, gene faaldi. Onun gibi Türk kadını görmedim... Yabancısını da!...

Hep bakımlıydı, hep gustoluydu, hep şendi, hep nâzikti, hep sohbeti sohbet olarak idare etmesini bilirdi, meydan savaşına çevirmeden!

Uzun boylu tahsili de yoktu... Kendi kendini yetiştirmişti zamanına göre...

Güzel sadakatları vardı. Şansın yüzüne gülmediği, memlekette kalmış arkadaşlarını hiç unutmadı. Her yurda döndüğünde, onları arardı, dâvet ederdi, hediyeler getirirdi onlara...

Gene bir hâtıram ona bağlı... Ben, gene dört beş yaşlarındaydım. Kızı Emel, vardı yanında... Sonradan o da büyükelçi karısı olacaktı. Seyfullah Esin'le evlenip... O, bizim büyükler, ben, bir tozlu yolda yürüyorduk. Nerenin tozlu yoluydu bilemem. Güneş rengiydi. Katran katran kokmuyordu... Galiba Erenköy taraflarındaydı. Arsalar mendil mendil parsellenmişti... Büyük, gri ahşap, pul pul kubbeli köşkler, yeşilliklerin arasından baş kaldırıyordu... En önde kızı yürüyordu Müfide hanımın... Ve o, kızına bakıyordu, kınayan bir edayla... Öyle bakıyordu ki, kız, bir iki kere döndü... Bakışı, söz izlemediği halde:

«— Ne yapayım bulamadım» dedi.

Çocuk gözlerinden bir şey kaçmaz... Anladım!

Yaz günüydü... Emel Tek, beyaz ince bir elbise giymişti... Genç kızlık çağlarındaydı... Elbisenin altında da, karartan bir siyah kombinezon vardı... Müfide hanımın bakışı onun'çin kınayıcıydı... Bu söz söylemeden azarlama, beni yıllarca izledi... İzledi ki, gene bu yazıyı yazarken hatırladım... O, öyle «oluruna bırakıcılığı» affedecek insan değildi, en yakınında bile olsa!...

Birisinden «iyi» bahsedebilmek, ne iyi!...

Paris Elçiliği, o devirde, Champs-Elysée'deymiş ve çok aranılan bir yermiş ...Atatürk'ün hayatta olması da, revaçta olmasına sebep teşkil ediyordu ama, Müfide Ferit Tek'in kişiliği de, kuvvetli sebepti...

Gepgençken, «Pervaneler» diye bir roman yazmıştı. Parlak değilmiş roman. Ama yazmıştı ya... Öyle beğenilmek için değil, içten gelen bir dürtüden... Bugün roman yazmış sefiremiz yok... Kitap yazmış sefiremiz bile yok... Var, var ama, ben o, satır sıralanmalarına kitap demem!...

Onbeş yaşında sefire olduğu halde, bize yakın kuşaktan birinin yaptığı gibi «ben bebek sefireyim» diye agucuklar yapmayı aklından geçirmedi...

Daha olgun yaştayken İngiltere'ye atandılar... Orada da sefireliği sükseli oldu... Orada da kişiliği, esprisi, terbiyesi, sıcaklığı, onu ilk plâna itti... İngiltere'de Beşinci Jorj ve dimdik protokolcu Queen Mary hüküm sürüyorlardı. Bambaşka bir katılık vardı geleneklerde... Daha krala ve kraliçeye takdim töreninde, Viktorya'dan kalma âdetler yürürlükteydi. Viktorya biliyorsunuz, devekuşu tüyü ticaretini geliştirmek için;; sarayda, hanımların tepelerine, üç tüy takmalarını istermiş...

Müfide Ferit Tek de resmî olarak saraya, adımını, kafasında kiralık bir tac'a kıstırılmış üç devekuşu tüyü, kuyruklu bir beyaz saten elbise ve omuzlarına kadar tırmanan beyaz yumuşak süetten eldivenlerle attı... Tüylü, kuyruklu resmini, Göztepe'deki güzel evinde bir yerde görmüştüm... Çocukken düşündüğüm şuydu: «Ne güzel kadın, ama bacaklar bugünün atletik, ceylân bacakları değil...»

Mevkiini yaşıyor, fiyakasını da katre katre yapıyordu. Sultaneliğin bir kısmı, şaşaalı bir temsildi. O temsili, büyük aktris gibi oynuyordu. Büyük aktris nedir?... Rolünü duyandır... Oynamayan ve kapılmayan bir tarafı da vardı... Memleketinin büyüklüğüne inanmıştı. Geçmişini biliyordu. Geleceğinin yapıcılarından olmak istiyordu. Avrupa delisi değildi. Paris, Londra, Varşova gibi merkezlerde bulunduğu halde, kendisine yaz için, çam kokulu, sabahleyin insanı uykusundan uyandıran binlerce «yusufçuklu» bir konak satın aldı Göztepe'de... Selâmlık kısmı, ara kısım harem kısmı... O zamanın kalfaları güzel konaklar, ruha yakın yapılar yapmışlar... Böyattı... Pancurlarını herkesin yaptığı gibi çayır yeşiline çevirmedi, bir nevi petrol masivine çevirdi ve tabii çok «cakcakalı» şekilde tenkit edildi... İçine şatafatla yerleşti... Büyük serveti yoktu. Biriktirdiği eşyaların zevkini az kişide gördüm. Yalnız Avrupa'dan eşya almıyordu. Bedestenin ve büyük mezatların da müdavimiydi. Karyolası bilmem hangi padişahın karyolasıydı. Ne renk çarşaf sererse, o renk de gecelik giyiyordu. Bu tarafları vardı... Ne ifade eder diyeceksiniz?... İki şey... Zamanını... Atatürk devri bir ihtişam devriydi, moral bakımdan... Bir de, Avrupa'da prenses gibi, burada, geda gibi yaşamağa tenezzül etmiyordu, ekonomik şartlar nice değişse... Kendisine değer verdiği için!

Üçüncü kâtiplerin, savaş, barış diye, maaşlarını altınlaştırıp, memlekete döner dönmez iki apartman diktikleri devirde yaşamamıştı... Fakat sultaneliğini, espriyle, vatanseverlikle, cilveyle, ihtişamla yaşadı... Ne memleketini, ne ailesini, ne fonksiyonunu, ne raconunu, ne kendisini ihmal etmeyerek.

Aile bağları hele pek kuvvetliydi, bin bir yeğenle ve kendisi kadar başarıya ulaşmamış kardeşleriyle meşgul oldu bütün ömrü

Bir kuru, «ego» uğruna bütün dünyayı unutmadı... Hayatı her tarafıyla yaşadı. Hâlâ Paris'te, «Madam Tek'i tanır mısınız?» diye, başka bir devrin Fransızları veya Polonyalıları çıkar... «Tanırım» dediğimde, azcık geçmişe dalarak «C'était une femme extraordinaire», «Olağanüstü bir kadındı» derler...

Hep insanları, yaşadıkları şartlarda incelemeli... Zamanına göre büyük, çok büyük bir sultaneydi. Bugünün hiçbir sultanesi bileğine varmaz!... Akademine, öylelerini al Çağlayangil'im...

O devirden başkalarını pek tanımam. Eski elçilerden Fethi Okyar beyin eşi, Galibe hanımı da çok överler elçi karısı olarak... Kocasının ölümünden sonra bu dünyayı terketmiş ve hiçbir suretle dönmemiş. Bu hanımefendi hakkında fikrim yok.

Devrin diğer sultaneleri, tanınmış büyükelçi Murat beyin kızı ve Nebil beyin hanımına kadar çok alaturkaydılar...

EMEL ESİN

Kuşaklar, zamanla hayatiyetlerini kaybediyorlar... Örneğin, Emel Esin, bunca ihtimamla yetiştirilmiş, Müfide Ferit Tek'in tek kızı, hiç bir zaman annesi gibi kuvvetli kişiliği olamadı... Kendisi de biliyordu. En önemli «post» larda, Demokrat Parti devrinde bulundu... Viyana, sonra İsrail, Bonn, Moskova, en son Birleşmiş Milletlerde delegelik...

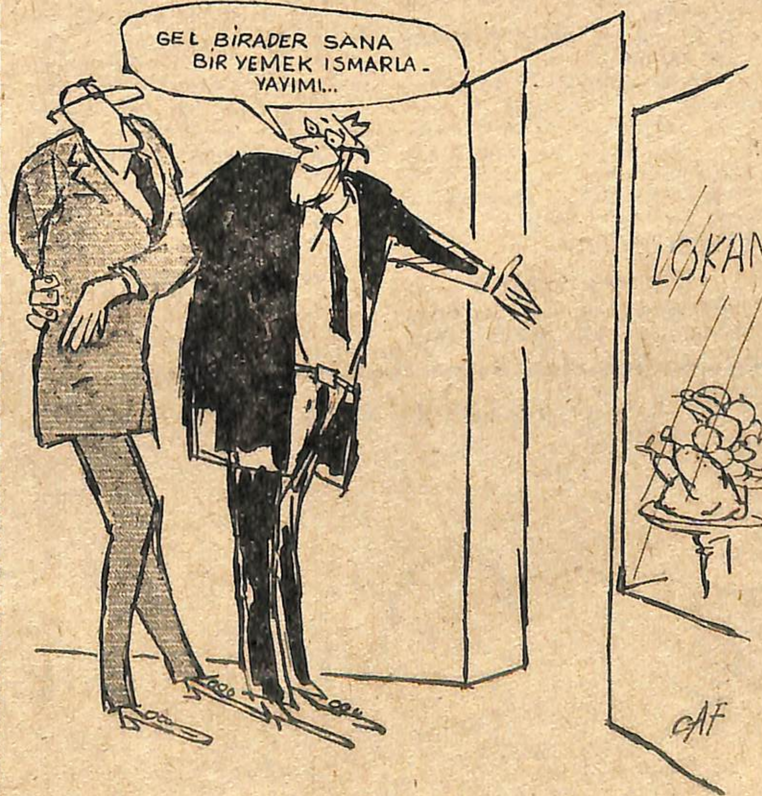
Genç kızken daha bütün dünyayı dolaşmıştı annesiyle... Kendi kendine Amerika'ya gitmiş, iki sene yaşamıştı. Bütün bu avantajlara rağmen... İsmet Paşa, Atatürk'e göre neyse, o da anasına göre aynı orantıdaydı...

Kuvvetli kişiliklerin çocukları daha silik oluyor, bu bir kaide!...

Emel Esin, başarılı bir elçiyle evliydi, Seyfullah Esin. Ben, pek bu meslekte başarı nedir, tersi nedir anlayamadım... Söylenene dayanıyorum... Klâsikman daha iyi yetişmişti anasından. Anası gibi sürgünde bir kolağasının kızı olarak büyümemişti... Su gibi İngilizceyi Londra'da, su gibi Fransızcayı Paris'te öğrenmişti. Genç kızken, Buckingham Palas'ta krala, kraliçeye takdim edilmişti, üç devekuşu tüyüyle ve kiralık taç başında. En ufak bir kusuru için, en ince estetik ameliyatı geçirmişti!

(Devamı var)

Yiyecek maddelerinin yarısı sağlığa zararlı. — Gazeteler —

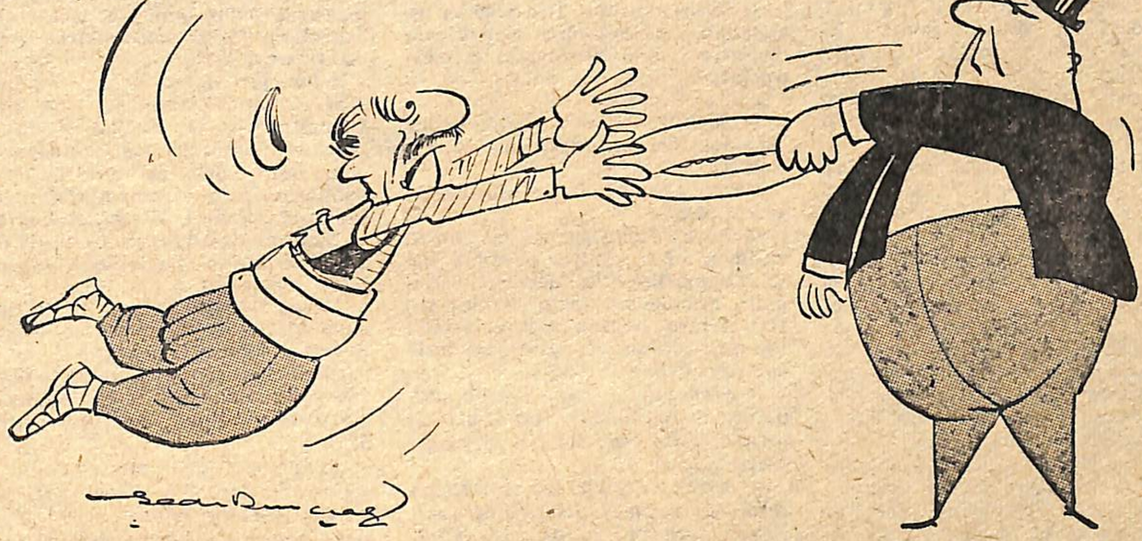

Ölümle tehdit!

geçmiş zaman olur ki...

Yusuf Ziya ORTAÇ

Ziraat Odaları Genel Başkanı, «Ekmek yemek lükstür» dedi. — Gazeteler —

— Çok lükse düştün.. Ver bakiim şunu!

SÜPÜRGE ŞARTNAMESİ!

DEVLET elinden hiçbir iş şartnamesiz çıkmaz.

Tarım Bakanlığı tavuk kümesi mi yaptıracak? Şartnameye uygun olacaktır. Belediye süpürge mi alacak? Açık eksiltmeye sunulan kapalı zarflar şartnameye uyacaklardır. Odundan kaleme, bekçi kulübesinden elektrik santralına kadar, şartnameye uygunluk arar devlet babamız.

Memur alırken, daktilo alırken, müfettiş alırken de şartname vardır: Yaşını sorarlar, tahsilini sorarlar, kaç dil bildiğini sorarlar.

Okula girerken bile kaç elekten geçirirler çocuğu... Hele gireceği okul asker okulu ise.

Evinize şartnamesiz hizmetçi alır mısınız?... Cideli Fatma, hanımefendinin karşısında şartnameyi dinler:

Çamaşır yıkacaksın, ütü yapacaksın, bulaşık yıkayacaksın, belki yemek de pişireceksin!

Ama şimdi Cideli Fatma'ların da şartnamesi var. Onlar da yumruklarını kalçalarına dayayıp kendi isteklerini sayıyorlar:

Kaloriferiniz olacak! Çamaşır makineniz olacak· Elektrik süpürgeniz olacak! Ayda dörtyüz lira maaş olacak! Haftada bir yatılı izin olacak! Belki keyfine uygun bir genç uşağınız bile olacak!...

Evlenirken şartname, kocaya varırken şartname, ameliyat masasına yatarken bile şartname!

Şartname nerde yoktur bilir misiniz?... Milletvekili seçiminde!

Yaşın otuz mu? Koy adaylığını! Gazeteyi kekeleyecek kadar okuman var mı? Koy adaylığını. Yüz kızartıcı bir mahkûmiyetin yok mu? Koy adaylığını!

Başka?... Başkası yok, hepsi bu kadar!

Bazı demokrasi hafızları sorabilirler bana: «Yani nümuneye uygun milletvekili mi istiyorsun Ortaç bey?... Hangi memlekette gördün, hangi kitapta okudun bunu? İngiltere'de var mı böyle şey?... Almanya'da var mı mebusluk şartnamesi?...»

Doğru söylüyorsunuz derim onlara... Hiçbir memlekette görmedim, hiçbir kitapta okumadım... Ne İngiltere'de vardır böyle şey, ne Almanya'da...

Ama ben de size bir şey sorayım sayın hafızlar: Siz İngiltere'de, Almanya'da süte su katıldığını gördünüz mü?...

Rahmetli Lûtfi Kırdar, İstanbul'un Valisi ve Belediye Başkanı iken, Londra'daki meslekdaşına sormuş:

— Sütçülerin sütlere su karıştırmasını önlemek için ne yaparsınız?

İngiliz ne cevap vermiş, bilir misiniz?... Anlamamış ki cevap versin!... Bön bön yüzüne bakarak sormuş sadece:

— Niçin karıştırsınlar?...

Haaa, süte su katılmayan bir memlekette şartnameye lüzum yoktur elbet. Ne süpürge şartnamesine, ne odun şartnameşine, ne kümes şartnameşine, ne de milletvekili şartnamesine!

Ama siz bana hangi malın halisini gösterebilirsiniz, yiyecek, içecek piyasasında?... Tereyağının mı? Zeytinyağının mı?... Nerde ise kadın iskarpininin derisini İzmit kâğıdından, köselesini yerli mukavvadan yapacaklar!

Sosyalistlerimiz: «İşte özel sektör ahlâkı» diye sevinmesinler, devletin verdiği kömür bile toprak karışık!

Böyle olunca, Anayasamıza bir de «Milletvekilliği şartnamesi» koymak şarttır.

Artık adaylar, sözlü ve yazılı imtihanlardan mı geçirilir, çeşitli testlere mi sokulur, kafatasçı metodu ile yedi göbek soyları mı araştırılır, bilmem!

Yoksa... İşte görüyorsunuz: Çantalar havalarda uçar, koltuklar kafalarda kırılır.

Yeni bir seçime gitsek... Onu bozup, bir başka yeni seçime gitsek... Onu da bozup bir başka yeni seçime gitsek ne çıkar sanki?...

Şişlenmeye, bıçaklanmaya, muştalanmaya koşmak, için insanın elinde diploması değil, belinde tabancası olmalı!

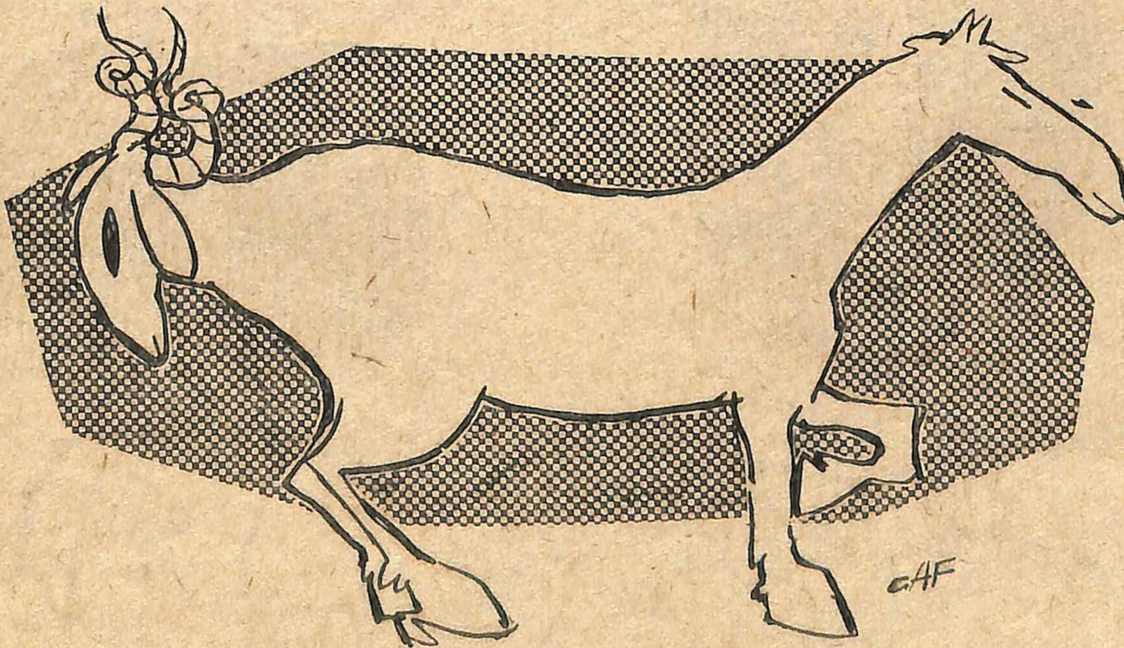
Türkiye'nin kurtuluşu silâhla olsaydı, köprü başında gazeteci öldürten İttihatçılar, bu işi altmış yıl önce başarırlardı...

Son olayların öğrettiği acı gerçek şudur: Sahiden yeni bir seçime gitmeliyiz. Ama yeni bir şartla...

Bu şart, süpürge şartnamesini unutmamaktır!

Yusuf Ziya ORTAÇ
16 Mart 1966

— İktidar, G.P.'ye beşyüz bin lira verilmesini kabul etti. —

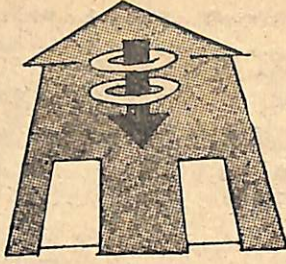
Yazısız

Yusuf Ziya Ortaç Armağanı

Akbaba'nın büyük bir ilgi gören «Mizah Yarışması» sonuçlandı.

Şiir, Mizah Hikâyesi ve Karikatür türünde açtığımız yarışmaya gönderilen eserleri, jüri büyük bir dikkatle incelemiş ve seçimini tamamlamıştır.

Ödül kazanan eserler, gelecek sayımızdan itibaren yayınlanacaktır.

Aptesane fiyatlarına zam var!...

ADNAN VELİ

BELEDİYE Meclisi üyesi Süreyya beyin bu yıl yapılacak Belediye Başkanlığı seçimi için adaylığını koyacağı çevrede duyulunca, türlü yorumlar yapılmaya başlandı.

Bazıları, bundan memnunluk duyduklarını, Süreyya beyin çalışmaktan yılmayan bir kişi olduğunu söylüyorlardı, bazıları da Belediye Başkanlığı için daha enerjik, daha gözü pek bir aday bulunması gerektiğini öne sürüyorlardı.

Süreyya bey şimdiden kolları sıvamıştı. Her gün çarşıya çıkıp esnafla dertleşiyor, sendikaları ziyaret ediyor, gazetecilerle ahbaplık kurma yollarını arıyor, parti teşkilâtının içindeki taraftarlarına kulis yapma görevlerini veriyor, üstelik âdet olduğu üzere, her tarafa bol keseden vaatlerde bulunuyordu.

Suların akmamasından, çöp kamyonunun mahalleye seyrek uğramasından, sebze fiyatlarının pahalılığından şikâyetçi olanlar, Süreyya beyin evinin eşiğini aşındırmaya başlamışlardı. Süreyya bey bunlara:

— Çok haklısınız. Ben Başkan seçilirsem, bu dertlerin hepsine bir çare bulurum. Onun için oylarınızı bana veriniz, diyordu.

Bu arada, kocasının fazla içki içmesinden şikâyetçi olan kadınlar, ya da Süleymaniye Camisinde haftada bir yerine iki defa vaaz verilmesini, büyük mevlûtların radyo ile yayınlanmasını isteyenler, Beyoğlu caddesindeki sarkıntılıklardan yakınanlar da Süreyya beye koşuyorlardı. Onun cevabı hep aynı oluyordu:

— Çok haklısınız. Ben başkan seçilirsem, bu dertlerin hepsine çare bulurum. Onun için oylarınızı bana veriniz, diyordu.

Geçenlerde bir gün Süreyya bey, yazıhanesinde otururken, odacı, üç kişinin kendisini görmek istediğini haber verdi. Süreyya bey, seçmenlere karşı nazlı davranmamak gerektiğini bildiği için, ziyaretçilerini hemen buyur etti. Gelenler, orta halli giyimli, orta yaşlı, orta boylu, üç kişiydi. Aday adayı, hepsinin elini ayrı ayrı sıktıktan sonra, kendilerini oturttu:

— Hoş geldiniz, dedi.

Bir tanesi:

— Hoş bulduk beyim, diye cevap verdi. Sizi, vakitsiz saatte rahatsız ediyoruz.

— Estağfurullah... Bizim rahatsızlığımız önemli değil. Yeter ki yurttaşlarımız rahatsız olmasınlar. Bize düşen görev de budur zaten.

— Beyim. Şimdiye kadar derdimizi kimseye dinletemedik. Siz hem Belediye Meclisinde üyesiniz, hem de başkanlık için adaylığınızı koyuyormuşsunuz. Bizim derdimize ancak siz çare bulursunuz.

Süreyya bey meraklanmıştı:

— Nedir sizin derdiniz? dedi.

Öteki (Anlaşılan heyetin sözcüsüydü ve Belediyeden iş çıkarmanın yollarını gayet iyi biliyordu) öksürdükten sonra anlattı:

— Biz buraya «İstanbul, Umum Aptesane İşletmecileri Derneği» nin temsilcisi olarak geldik. Sizden ricamız şudur: Belediye, aptesane fiyatlarını dondurmuş bulunuyor. Bugünkü hayat pahalılığı karşısında, on kuruşluk tarifeyle aptesane işletmeye imkân yoktur. Zaten şimdi yapılan aptesaneler, oldukça büyük bir yatırımı gerektiriyor. Bu bakımdan biz aptesane fiyatlarının 25 kuruşa çıkarılmasını talep ediyoruz.

Süreyya bey, hiç düşünmeden cevap verdi:

— Çok haklısınız. Ben başkan seçilirsem, bu derdinize hemen çare bulurum. Onun için oylarınızı bana veriniz.

Heyet sözcüsü:

— Elbette veririz beyfendi, dedi.

— Ben başkan seçilirsem, mesele kalmaz.

Heyet sözcüsü, biraz düşündükten sonra:

— Bu işi seçim sonuna bırakmak, bizim işimize gelmiyor beyfendi, dedi. Zatınız Belediye Meclisinde üyesiniz. Meclise bir teklif vermek suretiyle tarifeyi 25 kuruşa çıkartabilirsiniz. Bunu yaptığınız takdirde oylarımızı size vereceğiz.

— Hımmmm!... Yani «Bizim derdimizi hallet, ondan sonra biz de sana oyumuzu verelim» demeye getiriyorsunuz.

— Evet... Çünkü biz oylarımızı verdikten sonra, dertlerimiz nasıl olsa unutuluyor. Ya da hasır altında kalıyor. Onun için biz, pazarlığı peşin yapıyoruz. Tarife 25 kuruşa çıkarsa, «İstanbul Aptesane İşletmecileri Derneği» mensupları ve aileleri ve akrabaları ve tanıdıkları olarak, size tam 3700 oy sağlıyacağız. Bunun için de istediğiniz garantiyi verebiliriz.

Sözcü, kararlı bir eda ile konuşuyordu. Süreyya bey, bir ara düşündü:

— Evet, haklısınız ama, dedi, ben başkan seçilirsem, yetkilerim de artacak. Yani, sizin kararınızı Meclis'ten kolayca çıkarabilirim.

— Yok beyim... Şimdi Meclis'e bir teklif verirsiniz. Zam kararını pekâlâ çıkartırsınız. Bizden de size, tam 3700 oy. Düşünün taşının, işinize gelirse, Noter'de anlaşmayı yapalım.

Süreyya bey:

— Hele bir düşüneyim. Gerekli temaslarda bulunayım. Meclis'teki arkadaşlarla görüşeyim. Belki bir şeyler yaparız, dedi.

Onlar ayrıldıktan sonra, zihni, 3700 rakamına takılmıştı. 3700 oy, küçümsenecek şey değildi. Çünkü Belediye Başkanlığı için rakip aday olan Fahri beyin, işkembe çorbası fiyatlarına zam yapılırsa, «İstanbul Umum İşkembeci, Paçacı, Kukureççi Esnafını Kalkındırma Derneği» nden 7000 kadar oyu sağlama bağladığını duymuştu.

O gece 3700 oy, Süreyya beyin uykuda bile kafasını kemirdi, durdu. Kararını vermişti. İki gün içinde, partili arkadaşlariyle gerekli temasları yaptıktan sonra, zam teklifini, ivedilikle Belediye Meclisine getirdi.

Teklif metni şöyleydi:

«İstanbul'da halka hizmet görmekte olan helâların istimal ücreti, maalesef bugünkü hayat standardına uymaktan uzak olup, aptesane işletmelerini zor durumda bırakmıştır. Muayyen personelle vazife gören aptesanelerimizin sağlık ve temizlik şartlarına uygun olarak işletilmesi, yüksek Meclisinizin elbette üzerinde titizlikle duracağı bir konudur. Önemli turizm hamlelerinin hazırlandığı şu sıralarda, bu işletmeleri birer birer kapanmaya terketmek, kalkınmamızı elbette köstekliyecek bir sebeptir. Turizmin önemini takdir eden sayın Meclis üyelerinin bu kalkınmayı yavaşlatmamak ve İstanbul'un Batı ülkelerinde «Aptesanesiz şehir» diye tanınmasını önlemek için aptesaneye giriş ücretlerinin 25 kuruşa çıkarılmasını ve böylece aptesane işletmeciliğinin himaye buyurulmasını saygı ile arz ve teklif ederim.»

Başkanlık Divanı, teklifi okutur okutmaz, muhalefetten parmaklar havaya kalktı. Birçok üyeler, teklif üstünde konuşmak istiyorlardı.

Başkan, ilk söz isteyeni işaret etti:

— Buyurun Ziya bey, konuşun...

Ziya Hakyemez, ayağa kalkıp, önündeki mikrofonu düzelterek konuşmaya başladı:

— Sayın arkadaşlarım!...

Biraz önce okunan teklifi, ilgiyle dinledim. Bu teklif, aptesane işletmecilerinin haklarını korurken, sıkışık durumda kalıp buralara koşan yurttaşlarımızı daha zor şartlara doğru itmiş olacaktır. İkinci Dünya Savaşından sonra San Fransisko'da kabul edilen İnsan Hakları Evrensel Beyannamesine göre, din, mezhep, cins ve ırk farkı gözetilmeksizin, herkes aptese çıkmak hakkını haizdir. Bu hak, temel haklardandır. Bu hakkın kullanılmasının önüne, bir iktisadi engelle çıkmamalıyız.

Arkadaşlar!... Toplumumuz zaten bir bunalım içindedir. Siyasî, ekonomik ve sosyal şartlar, yurttaşı yeter derecede sıkıştırmıştır. Onun ferahlaması için, tek yol kalmıştır. Tuvalete rahatça girebilmek. Bu rahatlığı, yurttaşa mümkün olduğu kadar ucuza sağlamak bizim görevimizdir. Halk üstündeki psikolojik etkileri önemlidir. Yurttaş sıkışırsa, cebinde de 25 kuruşu yoksa, yahut günde birkaç sefer bu hakkını kullanmak isterse ne yapacaktır? Bu parayı nasıl ödeyecektir?...

Arka sıralardan bağırıyorlardı:

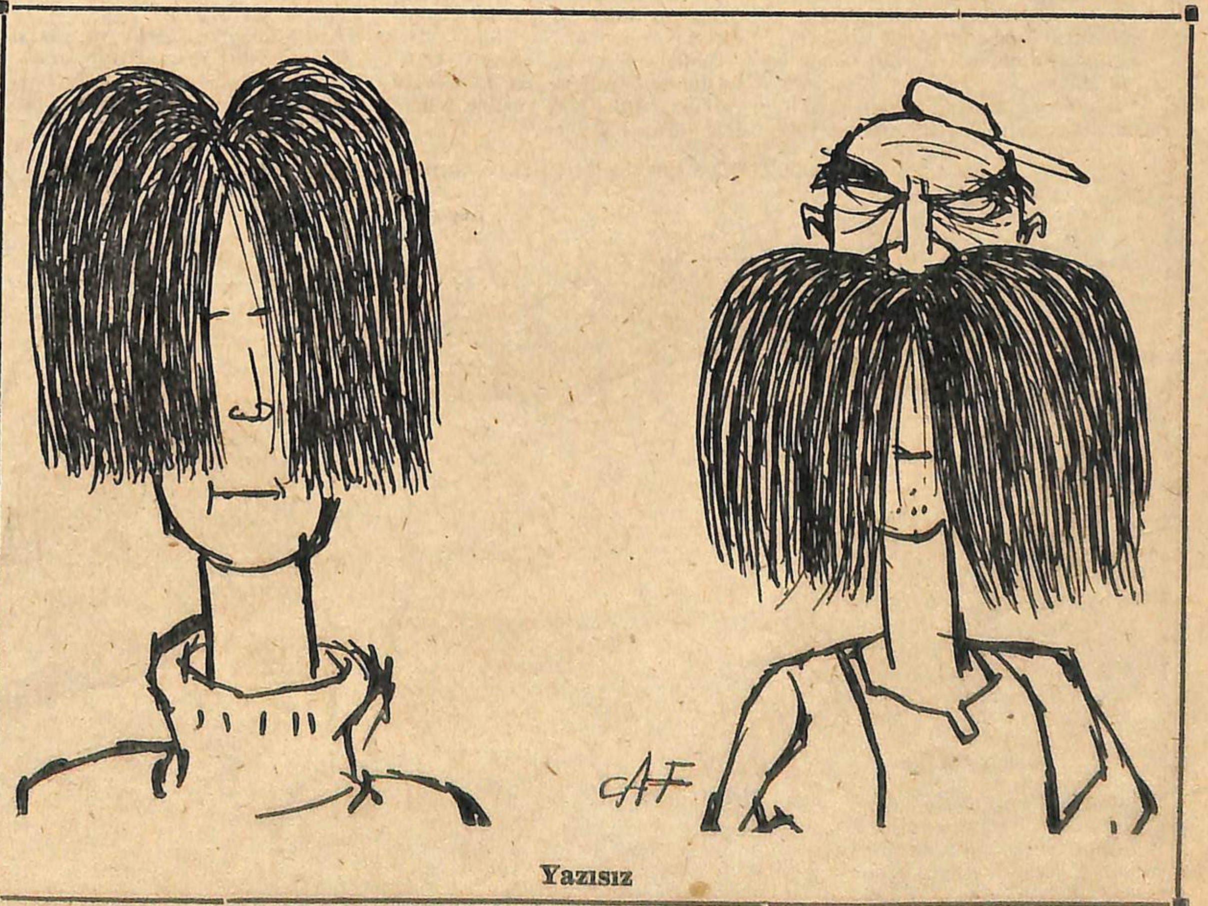
— Yazıklar olsun sana... Yuh!... Engelleme sökmez artık...

Tartışma, yavaş yavaş genişleme eğilimi gösteriyordu. Meclis'teki üyeler ikiye ayrılmıştır. Dinleyiciler locasında, aptesanecilerin delegeleri de, olayları heyecanla izliyorlardı.

Başkan mütemadiyen zili çalıyordu. Biraz sükûneti sağlayınca:

— Sayın arkadaşlarım, dedi. Boşuna gürültü ediyorsunuz. Bir dakika müsaade buyurun... Süreyya bey arkadaşımızın teklifi, yetkili encümenden geçmeden umumî heyete gelmiş bulunuyor. Şimdi farkına varıldı. Bu bir usul hatâsıdır. Bu itibarla teklifin, önce encümen tarafından incelenmesi gereklidir. Oyunuza arzediyorum... Encümene havalesini kabul edenler?... Etmeyenler?... Kabul edilmiştir efendim...

Böylece tartışma kesildi...

Yazısız

Ankara Mektubu: Nimet Arzık

Faruk Güventürk

GÖZLER ELLİBEŞ, KAŞLAR SEKSENSEKİZ

Behice hanımın, kaşları seksensekiz, gözleri ellibeşti... Behice hanım başak saçlı, gök gözlü küçük Faruk'un anasıydı... Küçük Faruk da, bugünkü general Faruk Güventürk... Son senelerde habire ismi geçmişti... Harb tarihi bürosunun başındaydı bugün.

Küçük Faruk küfenin içindeydi, aygın baygın, acıklı. Hammal abi'ye, onu mektepten eve taşıması için tam yirmibeş çil kuruş vermişti... Palabıyık hammal abi de taşımıştı onu, tüy taşırcasına... Yalnız, Behice hanım hastalığı yutmamıştı, onun için kaşları seksenseksiz, gözleri ellibeş'ti. Öyle olunca da ailede onu kimse kandıramazdı alimallah... Kimse!...

Ana, yukarıya koşup bir kur'an getirdi. Palabıyık hammal abi'ye el bastırdı, çocuğu düpedüz mektebe gerisin geriye bırakması için... Bir de mecidiye verdi, «Müdürün odasına haaa» diye!

Küçük Faruk, yürekler acısı yalvarıyordu palabıyık hammal abi'ye:

«— Abiii... N'olur abiii... Beni şuracıkta bırakıver» diye, ama abi yeminliydi... Ve iş, müdürün odasında bir falakayla bitti. Mevlût efendinin sopasından çıkma!..

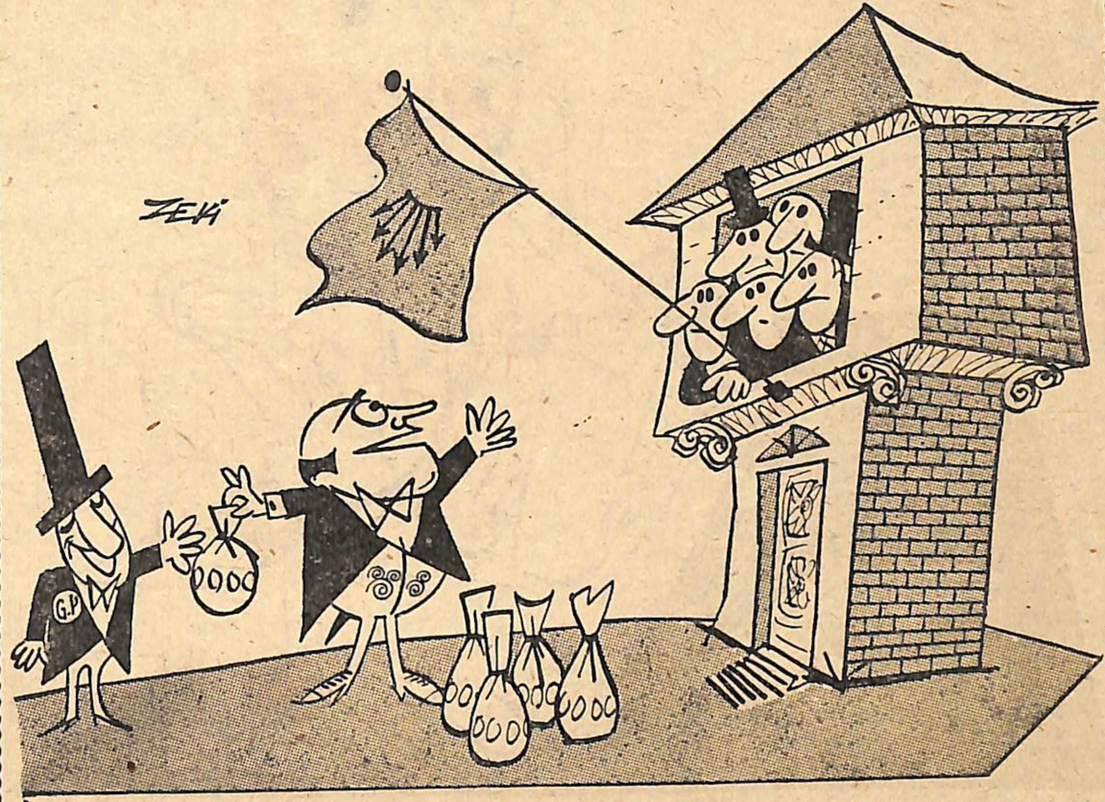
Zaman ne tuhaf akıyor... Şimcik, Behice hanımın oğlu karşımdaydı, Faruk Güventürk Paşa olarak... Altın saçları griye çevrik, azcık soluk gök gözlü, hâlâ mihrabı yerinde bir Paşa... Omuzlarına üç yıldız oturmuştu, üçgen üçgen ve çaprazlama iki kılıç... Oldukça mütevazi bir büronun başındaydı, klâsik düzenli bir odada: Başında Atatürk vardı. Yamacında Türkiye haritası. Emir subayı arada bir, kesin adımlarla girip çıkıyordu... Bildiğim resmi odalardan tek farkı, yanında esaslıca bir kitaplığı olmasıydı, içinde felsefe eserlerinden tutun romanına kadar bulunan, hattâ sahibinin eserleri bile!...

BEHİCE HANIM

Bir yığın kendi çocuğum ve ekleme çocuğum olduğu için mi ne, analara zaafım vardır... Çocuklarının hayatlarını öylesine etkiliyorlar ki... Nazlı bir genç kızı düşünün, Fransız mektebinden, sörlerden mezun... Evlendiriliyor ve eşinin ardında bütün Anadolu'yu dolaşıyor... Bi sene orda, üç sene burda... Azcık Doğu Beyazıt'ta, azcık Pülümür'de. Denkler yapılıyor, denkler bozuluyor. Bir tek oğlu var: Faruk... Doğu Beyazıt'ta, Erzincan'da veya Dersim dağlarında ilk hocası, o... İlk arkadaşı, o... İlk sırdaşı, o!... Seneler geçiyor.

Dahası geliyor. Dahası acı... O nazlı kızcağız dul kalıyor ve işçi olarak fabrikada çalışıyor. Tankların önüne atarcasına, kendisini hayatın önüne atıyor... Faruk örselenmesin diye!

Tek emeli, oğlunu paşa görmek... Faruk Güventürk iyi ola, kötü ola, ters ola, olmaya, sırf o nurlu ahanın rüyası gerçekleşti diye, paşa olduğuna memnunum. Olmayanlar var. Yok mu?.. Ha?..

Güven Partisine 500 bin lira yardım yapılması kabul edildi. — Gazeteler —

— Yok mu başka, C.H.P.'den çıkıp parti kuracak?

VE GÜVENTÜRK PAŞA

Yapının önünde, yere saplanmış iki mermi... Üstünde, Harb Tarihi Başkanlığı yazılı... İki katlı bir yapı, mütevazi, Bakanlıklara yakın... Kapısının önünde bir heykel-nöbetçi durur...

İçini, bir içe dökmek istiyordu Güventürk Paşa... Rahat konuşuyordu... Anasından bahsederken yüzüne çocuksu bir ifade yayılarak...

Asker olmayı, hiçbir zaman hatırından geçirmiyormuş. Hep profesör olmayı düşünürmüş. Neyin profesörü bilmiyor... Profesör derken, çocuk hayâli büyük bir bilgini rüya ediyordu muhakkak.

Parasız talebe sınavını kazanmışmış, İstanbul'da bir lisenin... Tabiî ki yerine, bir «hatırlı» nın oğlunu almışlarmış. O zaman, «hatırsızmış» o!... Kendi kaynaklarıyla sadece altı ay okuyabilmiş, sonra Askerî liseye geçmiş...

Kosinali Ali Paşa'nın torunuymuş, Rumeli'nden... Güreşçiymiş, boksörmüş... Hattâ, güreşçi, boksör ve dünyalıksız diye, anasının kendisinden habersiz istediği kızı vermemişler... Yanmış anasının kalbi... Paşaymış çünkü kızın babası... Ve «Benim oğlum da paşa olacak» o günden girmiş, acılı ana göynüne...

Mesafeli olduğu için Paşa, nedense sert adam diye tanılır. Sertlik ne ki Akbaba?... Vecizelerle konuşuyordu:

«Korkak at teper»... (Teper ya, onun'çin nice tepildik!...) diye... «Goethe demiş ki: «İnsanın akıllısı lider, kurnazı milyoner olur. Budalası mücadele eder» diye... (Onu da biliyoruz Paşam!)

Sözlerini de hikâyelerle destekliyordu. Son hikâyesi aklımda kaldı.

Bir peygamber varmış, bir tek kızı olan, âhûlar gibi güzel. Bir gün farkla, üç zorba derebeyi bu kızı istemişler. Üçüne de «peki» demeğe mecbur kalır baba. Peki demesine der ve ne yapacağını kestiremez...

Yazısız

Sabahleyin kalkınca bakar ki, evde bir yerine üç ahû gibi kız var, birbirinin burnundan düşme... «Hangisi benimki» derken kızları almağa gelir, alıcıları... O sırada, evdeki eşekle köpek kaybolmuştur... Besbelli ki bir mucize, hayvancağızları kız şekline sokmuştur...

Bir zaman sonra merakla birinci damada gider:

«— Kızımdan memnun musun?» diye sual eder.

«— Çok» der damat, ««yalnız, ara sıra, sebep yokken, hırrr diye hırlıyor...»

Haaa bu bizim köpek-kız, diye düşünür peygamber...

İkinci zorba damada uğrar:

«— Kızımdan memnun musun?...»

«— Çoook... Yalnız, çok yavaş... Hep itelemeğe mecbur oluyorum...»

Bu bizim eşek-kız muhakkak, diye düşünür peygamber...

Üçüncü damat sesini çıkarmaz. Yalnız karısından, tavan arasından kavun getirmesini ister. Kadının her kavun getirişinde, «Bu olmaz» diye bir kusur bulur ve geri gönderir. Kırk kere kadın sesini çıkarmadan gider ve döner. Derebeyi sonunda:

«— Nasıl memnun olmayayım» der. «Yukarda bir tek kavun var, o kırk kere gidip geldi ses etmeden, aynı kavunla, sırf beni küçük düşürmemek için...»

(Hay Allah, demek makbul insan buymuş... E büyük sabır insanı, bence değilse de, insanlıkça makbuldür...) Baba da kızının o olduğunu anlar!

Paşa'dan ayrıldıktan sonra, durmadan tanıdıklar arasında sınıflandırmalar yapmağa başladım; hikâye gereğince ve hâlâ kurtaramıyorum kendimi!...

Nimet ARZIK

— Fizik, kimya ödevlerini tamamladık... Ne olur anneciğim, bir de anatomiyi bitirelim, hemen geliyorum!

— Aman, hanım... Bundan böyl

Dedim mi?

Sana «Benim ol!» derken el'le oynaş dedim mi?
Serbestlik alanında sınırı aş dedim mi?

İlk teklif senden geldi, sen yanıma sokuldun,
Ben bir kerecik olsun bana yaklaş dedim mi?

Bana «Canımın içi», «Biricik eşim» derken
Bunca iltifatlara «Etme traş!» dedim mi?

İsteklerini borçla, harçla tedarik ettim,
Yaptığın israflara yetmez maaş dedim mi?

Çok zaman sızlanırdın dermanım bitmiş diye,
Ayağa zahmet verir akılsız baş dedim mi?

En büyük acıları senin elinden çektim,
Gözümüzü çıkardın, yaparken kaş dedim mi?

Biraz tuz

GEÇEN ayın en önemli olaylarından biri, Vasfi Rıza Zobu'nun ellinci sanat yılını kutlamasıydı. Daha doğrusu bunu kendisi kutlamadı da dostları zorla kutlattılar. On yedi yaşından beri sahneye çıkan sevimli aktör «Söyle, Sen Kimsin?» adlı komedide hem başrolü oynadı, hem de sahneye koydu. Tepebaşı Tiyatrosunda temsilden sonra yapılan bir kokteyl partide, Vasfi Rıza Zobu öpücük yağmuruna tutuldu. Bedia Muvahhit meşhur esprileriyle etrafı neşelendiriyor, Gazanfer Özcan hocasının ellerini öpüyor, etrafı neşeden kırıp geçiriyordu. İki metre boyundaki çiçek sepetini Vasfi beye yollayan Gazanfer Özcan, kokteylin smokin giyen tek erkeğiydi. Vasfi Rıza bey, geceyi daha da uzatmak için dostlariyle gittiği o gece kulübünden dışarıya çağırıldığı zaman otomobilinin soyulduğunu görmeseydi daha neşeli olacaktı. Ama o, yine keyfini pek bozmadı, Taksim karakolundaki polisleri gülmekten kırıp geçirdi.

Vasfi Rıza Zobu, oyun arkadaşlarının kendisine armağan ettiği gümüş bir kap ile, tiyatronun verdiği gümüş bir kravat iğnesini elinden düşürmedi. Geç saatlere kadar arkadaşlarının sevgi izhar eden sözlerini dinledikten sonra, Nişantaşı'ndaki evine yorgun, fakat mesut olarak gitti.

* * *

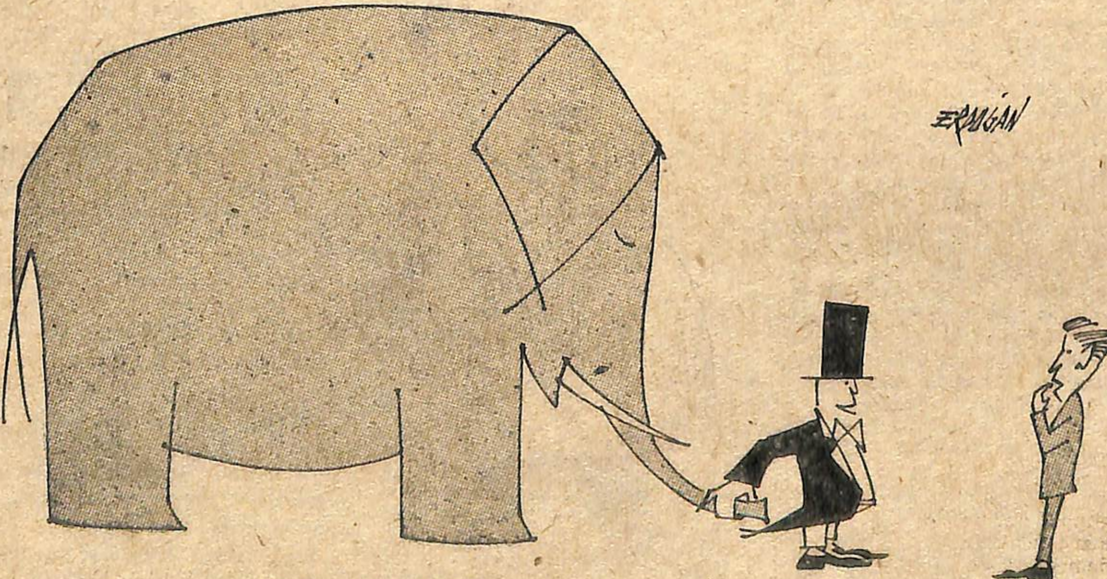
Geçen ay balolar, «yardımsever» hanımların tertipledikleri geceler birbirini kovaladı. İstanbul'un meşhur terzileri bu geceler için binlerce liralık elbiseler hazırladı. Kocalar, homurdana homurdana terzi faturalarını ödediler ve hanımlarının kıyafetlerini birbirlerine göstermelerini sağlayan bu dâvetlere isteme-ye istemeye gittiler. İsteksiz kocalar arasında genç doktorlardan Kut Sarpyener'in, «Paydos artık böyle gecelere ...Ben de yakında bu balolar yüzünden fakir düşen kocalar menfaatine bir balo tertipleyeceğim» demesi, erkeklerin pek hoşuna gitti.

Kızılay'ın Büyük Kulüp'te, Avusturyalıların Hilton'da, Rotarienlerin Alman Hava Yolarıyla müştereken yaptıkları gece, hep birbirini kovaladı. Ama hanımlar ağır basmış olacak ki, hâlâ yenileri tertipleniyor. Biz bir lâf edecek olduk: «Aman biraz kocalara acıyın, bu kadar iyilik seviyorsanız, lütfen elbiseleriniz için harcadığınız binlerce liranın yarısını bu derneklere verin» dedik. Kıyamet koptu; bütün hanımlar bize diş bilemeğe başladı.

* * *

Geçen ayın en önemli olaylarından bir diğeri, Türk Hava Yollarının Ge-

Dr. Barnard Türkiye'ye gelecek. — Gazeteler —

— Doktorcuğum, yolunuz düşmüşken şu filin midesini bana takar mısınız?

LE
ERDU

...ı. — Gazeteler —

...eclise benim yerime sen git!

— O kadar yorgunum ki... Yatacak halim yok.

nel Müdürü Ağası Şen'in işinden uzaklaştırılması ve o hafta, merkezi, New-York'ta olan bir meşrubat fabrikası tarafından kapılmasıydı. Bir iki yılda, koca şirketi bir kaç milyon lira kâra geçiren, genç genel müdürün şirketten ayrılması epey hazin oldu. Odacısından, müdürüne kadar herkesin sevgisini kazanmış olan Ağası Şen, bir aylık bir izinden sonra, şirkete ilk defa «Allahaısmarladık» demeğe geldi. Birçok kimselerin üzülerek «güleğüle» dediği Ağası Şen, yeni Genel Müdüre başarılar dileyerek çok sevdiği, çok emek verdiği Hava Yolları'ndan ayrıldı.

* * *

Elimizdeki değerleri, ancak dışarıya kaptırdıktan sonra anlamak bizde huydur. Bilhassa sanat alanında, bu, büsbütün kendini belli ediyor. Leylâ Gencer Ankara'da kendisiyle uğraşanların yaptıkları küçük hareketlere dayanamayıp dışarıda çalışmağa ve değerini bulmağa başladı. Sonra buraya «konuk sanatçı» olarak binbir naz ve niyazla, o da yılda bir defa resital vermeğe geldi. Haklıydı da.

Eğer dikkat edilmezse, Suna Korat da aynı yolu tutacaktır. Kendisine sigara külü üfleyen meslekdaşlarının yüzüne bakıp selâm verebilecek kadar sabırlı olan bu değerli soprano, dünyanın en ünlü sanatçıları ile ismini dışarda yanyana yazdırıyor da, Ankara Devlet Operasında hâlâ dublör olarak çalıştırılıyor. İlk defa İstanbul'da, Lucia Operasında dublör olmadan sahneye çıkması ile İstanbulluları büyülemesi bir olan Suna Korat'ın, son temsillerinden birinde geçen olay; genç kadının ne kadar hazımlı ve efendi olduğunu bir kere daha ispat etti.

İkinci perdenin en güç sahnelerinden biri olan delirme sahnesinde, çok zor bir arya söyleyen Suna Korat, birdenbire balkondan, «Yeter be, yeter artık» sesiyle bir an

Biraz biber

durdu, dehşetle yukarıya baktı. Yabancı orkestra şefi de duraladı... Ancak, Suna Korat'ın tekrar şarkı söylemeğe başlamasıyla değneğini havaya kaldırabildi. Perde kapandığı zaman halk ayağa fırlamış sanatçıyı alkışlıyordu. Ama balkondaki itfaiye memuru, bağıran genci, yaka paça aşağı indiriyordu. Polise intikal etmesi gereken bu olay, Suna Korat'ın anlayışı ve gencin özür dilemesiyle orada halledildi. Değerli sopranomuz, gencin, o sırada Lucia'yı filme çeken rejisör Ertuğrul İlgin'e gürültü yaptığı için kızarak bağırdığını kabul edip onu affetti.

Dedim mi?

Her akşam bana gelsen sahilde gezinirdik,
Sarhoşların içinde, sarhoş dolaş dedim mi?

İçki, kumar, âdilik yetişmiyormuş gibi
Ayrıyeten içiver esrar, haşhaş dedim mi?

Bir parça ağır başlı olman gereken çağda
Her şeye cevaz verir ellibeş yaş dedim mi?

Nezaketim mânidir tutumunu yazmaya,
Sana çaptan düşmüşün yavaş yavaş dedim mi?

Beni ilgilendirmez âlemin «beş keçisi»
Randevuna koşarken bu ne telâş dedim mi?

Her şey bitti sen sağ ol, ben de selâmet artık:
Gözümüzden dökelim yalandan yaş dedim mi?...

Salâhattin KUTLU

Emekliler sessiz yürüyüş yapacak. — Gazeteler —

— Ben sana, Emekliler sessiz yürüyüş yapamazlar demedim mi arkadaş?...

Mikropçuk

Muzaffer İZGÜ

BİR garip mikropçuktu o... Nasıl da yolu düşmüştü Türkiye'ye? Belki de, muzip arkadaşlarının işiydi...

«Git» demişlerdi ona, «Türkiye'ye git! Orası, geri kalmış bir ülkedir. Senin için biçilmiş kaftan. Orada sucuklar eşek etinden yapılır, orada her şey açıkta satılır, orada içme sularının içinde bile senin gibi bir çok arkadaşlarına her an rastlayabilirsin!»

O da inanmış ve bir uçağa atladığı gibi soluğu İstanbul'da almıştı. Daha havaalanına iner inmez:

— Oh, burası tam benim aradığım memleket, şuna baksana, adamlar cayır cayır yere tükürüyor, yere sümkürüyorlar...

Sevincinden havaya zıplamış:

— Ohh, dünya varmış be! demişti.

Uçak alanından, ensesi kalın bir adamın sırtına binerek gelmişti şehire. Hele şehrin halini görünce, bir sevinmiş, bir sevinmişti ki, ağzı kulaklarına varmıştı... Aman Allahım, neydi o lâhmacunlar, neydi o börekçiler, neydi o balıkçılar, neydi o lokantaların, pastanelerin, işkembecilerin hali?...

Her taraf hemcinsleriyle doluydu ama, neden boynu büküktü bu mikropçukların? Birisine yaklaştı:

— Hayrola arkadaş, niçin böyle boynun bükük? diye sordu.

Öteki, inleyerek cevap verdi:

— Hastayım!

— Neee! Hasta mısın?

— Evet, hastayım.

— Nasıl olur yahu? Hastalığı siz yapacakken, nasıl oluyor da siz hasta oluyorsunuz?

— Burası neresi biliyor musun sen arkadaş?

— Biliyoruuum.

— Eee, biliyorsun da, niye soruyorsun?

— Burada belediye var mı?

— Yoook!

— Eee, belediyenin olmadığı yerde meydan bizim değil midir?

O sırada, minik bir mikropçuk gelerek, anne mikrobun kucağına ağlaya ağlaya oturdu:

— Anneciğim, kardeşim biraz evvel öldü, dedi.

Anne mikrop, içini çekip, yavru mikrobun saçlarını okşadıktan sonra:

— Hepimiz öleceğiz yavrum, hepimiz, dedi.

Yeni gelen mikrobun ağzı bir karış açık kalmıştı. Anne mikroba:

— Koşup binsenize şu lâhmacunun üzerine, dedi. Oradan mideye, oradan barsaklara, tamaaam!...

Anne mikrop, acı acı güldükten sonra:

— Git de bin! diyerek inledi.

— Tâbi bineceğim...

Koştu ve en yağlı lâhmacunun üzerine oturdu. Biraz sonra satıcı, o lâhmacunu, bir kâğıdın içine koyarak, sıska bir adama uzattı:

— Buyur ye ağam, et olsun!... dedi.

Mikrobun sevincine diyecek yoktu. Adamın ağzına girmezden önce, kaldırımdaki boynu bükük hemcinslerine nanik yapmayı da ihmal etmedi. Hele, sıska adamın midesine kazasız belâsız inince, büsbütün ferahladı. Şöyle bir gerindikten sonra:

— Adam nasıl olsa çöp gibi, evelallah bir haftada hakkından gelirim, diye düşündü.

Düşündü ama, oniki parmak barsağından ince barsaklara doğru geçerken, birdenbire başı dönmeğe, midesi bulanmağa başladı:

— Ulan aman, bu sıska adamın yediği zehir midir, nedir?

Başı, bir demir top kadar ağırlaşmış, ayakları, bu yükü çekemez olmuştu. Şöyle barsağı boydan boya dolaştı... O da nesi? Bütün hemcinslerinin mezarlarıyla karşılaşıyordu. En köşede, zayıflaya zayıflaya bir deri bir kemik kalmış olan birine rastladı:

— Bu ne haldir kardeşim? dedi.

Öteki, son nefesini verir gibi konuştu:

— Aklın varsa çabuk çık buradan! Bu adam iki güne kalmaz, senin de hakkından gelir.

— Ama nasıl olur yahu, bu adam çöp gibi?

— Benden söylemesi; bacaklarında kuvvetin varken, tatlı canını kurtarmağa bak!...

Hakikaten, akşama doğru, başını bir yandan bir yana çevirecek hali kalmamıştı. Güç belâ, bu belâlı adamın karnından kurtulabildi.

İki gün iki gece bir duvar dibinde pinekledikten sonra, bu kez, kapları açık duran bir lokanta yemeğinin üzerine sıçradı. Garson kendisini götürürken, mutluydu... Çünkü, bu kez, bir bayan vücuduna giriyordu. Hem bu bayan, öyle ince, öyle kibar bir bayandı ki, mutlaka onu hasta edebilirdi...

Mideye, mideden barsağa geçtiği zaman, hemcinslerini, ağızlarını açmış av bekler buldu.

— Merhaba, dedi onlara.

Cevap vermediler...

— Merhaba arkadaşlar!...

İçlerinden bir tanesi ileriye fırlayarak:

— Seni yemek zorundayız arkadaş, dedi.

— Yahu beni yiyeceğinize bu kızı yesenize!

— Ah kardeşim ah, nişanlısı onu dıştan yerken bir şeye benzetiyor ama, gel de sen onun içini bize sor! Bak şu yerde yatanlara! Açlığa dayanamayıp kızın tadına bakanların hali. Hepsi de öldüler. Biz de ancak, dışardan gelen hemcinslerimizi yemekle hayatımızı devam ettirebiliyoruz.

— Eee, bu kızın vücudunda bize karşı kullanılan bir ilâç var mı?

— Ne ilâcı?

— Arkadaşlar, biliyorsunuz biz ancak ilâçlara karşı koyamayız.

— Yahu sen nereye geldiğinin farkında mısın arkadaş? Burada tüm millet mikroplara karşı akortludur. Haydi, babayiğitsen, ısır bakalım şu kızın bir tarafını!

Başka biri ileriye atılarak:

— Arkadaşlar, dedi, fazla konuştuk. Yiyelim şu yeni geleni. Hücuuum!

Fakat yeni gelen hepsinden çevik olduğu için bir kolayını bularak dışarıya kaçtı. Gün ışığına kavuşur kavuşmaz:

— Yandık vallahi, bizim işimiz iş bu memlekette, dedi.

Bir kahvenin karanlık köşesinde iki gün iki gece pinekledikten sonra, ocakçının kirden kapkara olmuş yakasına konarak eve gitti. Daha kapıdan girer girmez, derin bir ferahlık duydu:

— İşte şimdi mahvettim, dedi.

Bir kere, odanın hiçbir tarafı güneş almıyordu. Sonra, o kadar pisti ki çocukların üstü başı... Şöyle, hiç kimsenin karnının içine girmeden, tam bir hafta durumu kritik etti. Ne olur ne olmaz, girerdi birinin barsağına, durduğu yerde tahtalı köyü boylardı...

Bu bir hafta zarfında, eve ne süt, ne yumurta, ne et, ne peynir, ne de meyva girmediğini gördü. Çocukların sabah akşam yedikleri kuru ekmekti. Bu arada, evin annesinin, ocakçıya:

— Bre adam, gelirken biraz tahta parçası getir, nerdeyse çocuklar yıkanmayalı üç ay olacak, dediğini duydu.

Oh işte, burası tam kendine göreydi...

— Hele işe şu yerde sürünen minik çocuktan başlayayım, dedi.

Çocuğun elindeki, üzerine sinekler konmuş ekmeğin üzerine sıçradı. Önce mideye, oradan da barsağa yollandı. Ama nasıl oldu bilinmez, biraz sonra barsaklar suyla dolmağa başladı. Bir su, bir su...

— Aman Yârabbim ne kadar çok su içiyor bu çocuk!

Boyuna su geliyordu...

— Boğulacağım, yeter yahu!...

Su su su... Güç attı kendisini dışarıya. Öteki oğlanın elindeki, yerden bulunma şekerin üzerine oturdu. O ne, çocuğun daha ağzındayken içi yanmağa, kulaklarından alevler çıkmağa başlamıştı. Şöyle çocuğun bir ateşine baktı, bir de kendi ateşine. Eyvaaah, boyuna ateşi yükseliyordu. Aman Allahım, bir çıkabilseydi dışarıya... Zaten onu vücudun içinde tutan kim? Çocuk, bir aksırıkla onun o yuvarlak kafasını karşı duvara çarpıverdi. Bir zaman kendine gelemedi oracıkta. Neden sonra, başını tuta tuta bir kenara çekildi. Nasıl da acıkmıştı? Sürüne sürüne, annenin burnundan içeriye girdi. Oradan ağıza, oradan mideye...

Aman Allahım, bu bir insan midesi değil, gaz deposuydu... Sıkıştı sıkıştı, nerdeyse patlayacak... Dar attı kendisini dışarıya...

— Olamaz! diye bağırdı, ya bunlar insan değil, ya da ben mikrop değilim.

Gece yarısına dek bekledi. Niyeti, son bir kez ocakçıyı denemekti. Şayet ondan da bir netice çıkaramazsa, tası tarağı toplayıp bu memleketten gitmekten başka çaresi yoktu...

Ocakçı, o gece çok yorgun geldi eve. Üstüste iki sigara içip, iki tas da buz gibi su içtikten sonra, karısının yanına girip uzandı.

Mikropçuk, adamın açık ağzından içeri dalıverdi. Mideye indi. Bomboştu mide... Oradan barsaklara geçti. Barsaklar da bomboş. Çok yorgun ve aç olduğu için mikrop da, ocakçı da aynı anda uykuya daldılar...

Mikropçuk, kendine geldiği zaman, ocakçı, ocağının başında çay pişiriyordu. Şöyle barsağın içinde bir sağa, bir sola koştu, ısıracak yer aradı. Isırdı da...

— Oh çok şükür bunun hakkından geleceğim, diye sevindi.

Ama, sevinci kursağında kaldı. Barsağa öyle bir şey iniyordu ki yukardan aşağı, top güllesi dese değil, bir yanardağ parçası dese değil... Felâket burnunun dibine yaklaşınca durumu anlamıştı ama, iş işten geçmişti bir kere...

Bu, top gibi yuvarlana yuvarlana gelen Hatay biberiyle yapılmış halis Adana çiğköftesiydi... Biberin acılığından barsak bile korkmuş, boğum boğum büzülmüştü. Dünyanın hiçbir yerinde böyle caniyane savaşılmamıştı hemcinsleriyle... Bu ne felâketti, bu ne gaddarlıktı Yârabbim!...

Zavallı mikropçuk da büzüldü... Biberlerin arasında ufaldı, ufaldı... Ocakçının, çiğköftenin arkasından içtiği turşu suyu da tuzu biberi olmuş, dünyasını değiştirmişti biçare mikropçuk...

Muzaffer İZGÜ

— Futbol hakemlerinin kötü idaresi mesele oldu. —

Kaleci — Dur yahu.. Sen hakemsin!

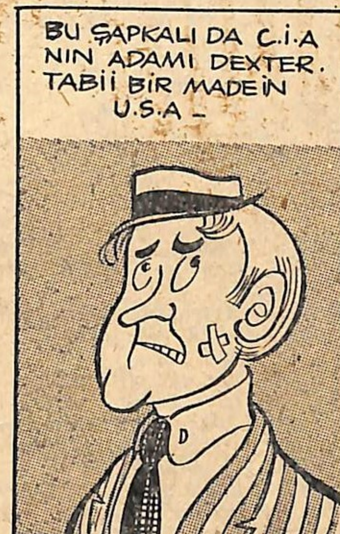

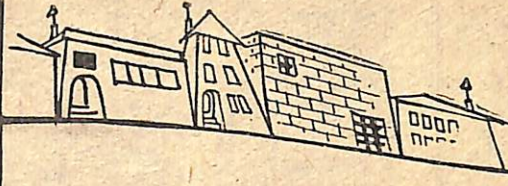

Haftaya: ilk cinayet işleniyor....

SIPA

MUZAFFER İZGÜ

— 7 —

— Öyleyse ne yapacaksın izini?

— Çok canım sıkılıyor... Çarşı pazarın gecesini görmek, dolaşmak istiyorum. Hiç bir günüm dışarda geçmedi daha. Hep burada uyudum hep. Olmazsa evin birinin kapısını çalar, beni bu gecelik misafir edin derim.

— Olur mu hiç öyle şey?

— Parkta yatarım. Korkunç bir arzu duyuyorum gecenin havasına karşı.

— Parkta yatılır mı hiç?

— Öyleyse sizde kalırım.

Hiç beklemiyordu Sabahat abla böyle diyeceğimi.

— O da olmaz, dedi. Çünkü, annemin iki odası var, birinde ben kalıyorum, birinde de o... Hem niçin geri gelip burada yatmıyorsun? Gezersin gezersin, gece de gelir yatarsın...

— Kaç yıldır burada yatarım biliyor musun Sabahat abla, belki doğduğumdan beri... Analı babalı çocuklar bile, yılda bir kere ev değiştiriyorlar, mahalle değiştiriyorlar. Sıkıldım, patladım ben artık... Her gece o sarı duvarlar, sarı duvarlar...

— Yakında kurtulacaksın buradan.

—Kurtulacak mıyız, daha mı batağa batacağız bilmiyorum.

— Vallahi, 12-13 yaşlarındaki zamanın olsa, alır seni eve götürürüm ama, şimdi... Erkek oldun değil mi artık?...

Kızgın söyledim:

— Olmadım daha...

— Oldun oldun, şu sesine baksana!...

— İstersen, sesimi inceltirim ben.

— Seni yaramaz seni!...

Şakamsı bir tokat çekti suratıma...

— N'olursun Sabahat abla.

— Ben sana gece için alayım, ama gezip tozduktan sonra geri buraya geleceksin!

Boynumu büktüm...

Sabahat abla müdüre benim için ne demişse demiş, izini koparmış... Geri geldiğinde:

— Haydi, dedi, giyin, gidiyoruz.

Ne giyin ya!... Sanki takım takım elbiseler dolapta Sıpa'yı bekliyor.

— Pantalonum sırtımda, kazağım da...

— Üşürsün ama...

— Hayır, üşümem...

Beraberce çıktık... Hafif bir yağmur yağıyor... Islanmamak için Sabahat ablamın şemsiyesinin altına giriyorum. Ara sıra, budları dokunuyor kalçama, ürperiyorum... Belki yıllar var, sarılamamışım, başımı göğsüne dayamamışım...

Çarşıya uğradık... Biraz meyva aldı. Sonra, iki tane fanilâ aldı kendisine, çorabın rengini beğenmedi... Bana da bir mendil aldı... Evet, bir mendil... Ne demektir bana bir mendil alması, mendil alınması? Hayatımda aldığım ilk ve en güzel hediye. (Sanki hayatımda bir yığın hediye almışım gibi!...)

— Çok iyisin Sabahat abla, dedim. Güldü... Gözlerinde yine iki renk vardı... Mavi ve ekin yeşili...

Meyva paketi elimde, Sabahat ablanın evinin yolunu tuttuk. Geniş bir caddeden sonra, dar bir sokağa saptık... Baştan üçüncü kapı, mavi boyalı... Numarası 23... Ne tesadüf, benim piç numaram... 23 üncü piç... Benim piç numaram. 23 üncü piçim ben... Zaten hayatım boyunca iki şeye sahip olabildim, Sefa iken Sıpa olan ismime ve bir de 23 numarama... Başka?... Başka hiçbir şeyim yok, bu dünyada varolduğumu, yaşadığımı bildiren... Belki kafa koçanımız vardır ama, onu da müdür efendi sıkı sıkı kilitlemiştir dolabına. Öyle ya, sonra belki uydurma anamızın, uydurma babamızın isimlerini öğreniriz. Olur mu, öğünürüz sonra sağda solda:

«Benim babamın adı Ali, benim anamın adı Emine» diye. Ben şu tarihte doğdum, dinim islâmmış, mezhebim Hanefiymiş, bilmem nerenin nüfus kütüğüne kayıtlıymışım... Bu kafa koçanı bana falan yerden verilmiş ve ben kayıtlıymışım Türk vatandaşlığına...

Olmaz... Biz, sadece 23 Sıpa olarak kalmalıyız... Yirmi üç numaralı piç...

Numaraya bakıp gülünce, Sabahat abla sordu:

— Niye güldün?

Kapıyı gösterdim:

— Numaram, dedim.

Çantasından çıkardığı anahtarla kapıyı açtı, elimdeki paketi aldı. Bana:

— Teşekkür ederim, dedi. Haydi güle güle, sakın geç kalma, sıcak yatağına git!...

Hiçbir şey söylemedim... Gözlerinin içine baktım yalnız... Elini uzattı, sıktım mı, sıkmadım mı bilmiyorum, oradan ayrıldım. Anasını da hiç görmedim.

Caddeye çıktım. Ne kadar mutluydu insanlar... Hep gülüyorlardı. Sahi, niye gülüyorlardı bu kadar? Şöyle hafifçe elin böğürlerine dokunsa, zannedersin kahkahadan katılacaklar, öyle yüz var hepsinde...

Hele şu adam, nasıl sarılmış yanındaki sarışına. Ne anlatıyor kimbilir? Ya şu delikanlı!... Olsa olsa benim yaşımda... Şu adımlarının dikliğine, şu kendindeki güvene bak!... Mutlaka piç değil o... Yoksa, bizim gibi beli kırık yürürdü. Bizim belimiz de kırık, gönlümüz de kırık, cebimiz de kırık... Hiç beş kuruş olmazdı ki cebimizde... Öyle derdim ben kendi kendime!

«Para denen şey yarasa yarasa, hoşaf almağa yarar» derdim...

Hoşaf!...

Şimdi insanın parası olmalıydı cebinde Sabahat ablasına bir mendil almalıydı... «Al Sabahat abla, sana da benim hediyem olsun» demeliydi.

Hem kibar, hem de centilmen çocuğum vesselâm... Bunu düşünebilmek bile centilmenlik... Fakat ne yazık ki yerinde bitmemişiz...

«Sus ulan!»

Biri sana ulan diye hitap eder de, sen hiç kibar olabilir misin? Sen de ona cevap verirsin:

«Sustum ulan!»

Ama bu adam, pedagojik, hemi de psikolojik bilgilerle dolu ise, o zaman başka:

«Sustum efendim» demek zorundasın.

Bir de demişler, insanlar konuşa konuşa, hayvanlar koklaşa koklaşa, diye. Yâni biz koklaşarak mı anlaşalım? Aman, ne komik olurdu ya, ben müdürümüzün asma yaprağı gibi kulaklarını kokladıktan sonra, ona hırlaya havlaya bir şeyler anlatıyorum... Sonra, o da bana hırlaya havlaya bir şeyler anlatıyor... Adım Sıpa olduğuna göre, anırırdım da... Ya babamız nasıl cevaplardı bunu. Mutlaka böğürerek...

Almalıydım, Sabahat ablaya bir mendilcik olsun almalıydım... Hakkı çok üzerimde kızcağızın... Şayet biraz yassılmışsa, o memelerini ben yassılttmışımdır. Kafamı dayadığımda, zannederdim ki iki tenis topuna dayamışım...

Sahi, memelere bu kadar rağbet neden? Damarlarıma su yürüyüp de, aklımı kötüye kullanmağa başladığım ilk zamanlar hep bunu düşündüm. Erkekler, niçin kadınların ayak topuklarını sevip okşamazlar da memelerini sevip okşarlar?... Her halde âdet olmamış... İlk günden dirsek okşanmak âdet olsaydı, şimdi herkes dirsek okşardı...

Erkekleri bu âdetlerinden vazgeçirmeli... Memeler yalnız ve yalnız çocuklara kalmalı... Hakkını yememeli miniciklerin... Zavallılar, bilseler haklarının böyle sömürüldüğünü greve kadar giderler ya, akılları ermiyor, hem de ortaklarıyla başa çıkacak kadar büyük değiller... En iyisi erkekleri kadın memesinden tiksindirmeli... Olmalı dağlar gibi yığılı meme, sonra bir kürekle geçmeli bu memelerin başına, kürek kürek dağıtmalı, meme oburlarına:

— Al ulan sana on kürek!

— Al ulan sana da onbeş kürek!..

Meselâ kadın kalçası... Bir yığın çıplak kadın resimleri gördüm mecmualarda... Kalça da ne? İki yağ kümesinden başka ne ki? Hem de o kadar biçimsiz yağ kümeleri ki. Yuvarlak desen değil, silindir desen değil, armuda benzemez, ayvaya benzemez... Benzese benzese, tarla domateslerine benzer... Hele bir de simetrik olmasaymış... Budun biri büyük, biri ufak... O zaman soğuk iklimlerin yaylâ domateslerine benzerdi...

Başımdaki kurt oynamağa başladığı zamanlar böyle saçma şeyler düşünürüm... Oysa ki şimdi kurt da oynamıyor başımda. Acaba niye böyle düşünüyorum? Bir eksik yanım mı var, onu mu bulmağa çalışıyorum?...

Bir mendil almalıyım Sabahat ablama:

«Hediyem olsun» demeliyim.

Ama nasıl? Hangi parayla? Ah ulan Lidya'lılar, daha milâttan önce başlamışsınız insanlara kötülük etmeğe. Parayı icat edeceğim diye uğraşacağınıza Persleri yenseydiniz ya... Oh olsun işte size!...

Bir dükkâna girdim. Daha doğrusu girmişim. Dükkân sahibi:

(Devamı var)

iyi plânlanan ve yürütülen
bir reklâm ve tanıtma faaliyeti
bir müessese için
masraf kapısı olmaktan çıkar;
karşılığını kat kat getirir.

BASIN İLÂN KURUMU

Cağaloğlu, Türkocağı Cad. no. 1, kat: 3
Telefon: 27 66 00 - 27 66 01. İstanbul

(Basın: 11758 — 39)

AKBABA

Haftalık Siyasî Mizah Mecmuası

SAHİBİ:
Ergin Ortaç

Yazı işlerini fiilen idare eden:
Kadri Yurdatap

Sekreter: **Selâmi M. Yurdatap**

Dizildiği ve basıldığı yer:
Akbaba Matbaası

Fiatı: **100 kuruştur.**

SPOR

※

HABERLER

GÜNEŞSPOR'un sol beki Ömer'in son maçta attığı ikinci golün nizamî olmadığını iddia eden Arifiye'liler Sayıştay'a baş vurdular... Sayıştay hem golü iptal etti, hem de Ömer'e bir daha böyle şey yapmamasını bildirdi... Bundan böyle nizamî gol bile atamıyacak... Yazık oldu çocuğa...

STRİPTİZCİ AYTEN geçenlerde kendisiyle Dumanpalas'ta muhabbet halinde basılan Yeşiltaş'ın as futbolcusu Hamza için... «Benim Hamza'nın formunu bozduğumu söylüyorlar... Asıl Hamza benimle aşk atmaya başladıktan sonra forma girdi... Daha önce bir tek gol bile atamıyordu» demiştir... Bakalım ünlü striptizci mi, idareciler mi haklı, bu haftaki maç gösterecek...

Eğlencelik

SUAVİ SÜALP

NE AYAKLAR!

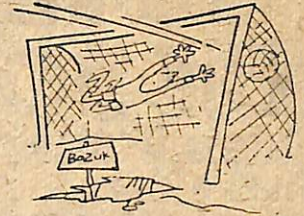
RİO DE JENERİO'nun yeşil çimen rüyasına dalanlar bu hafta Mithatpaşa'nın çamur trajedisinin ikinci perdesini açsaydılar, Napolyon'un Vaterlo muharebesine girmiş acemi Fransız asılzadesine dönerlerdi... O çamur senfonisinin prelüdü ayaklarda ter variasyonlarının emeğini görmeyenler gelip bu ayakları görmeliydiler... Kalelerin romantik file bekçiliğini yapan tribün çocuklarına, köşeden gelen füze atışlarından geçen bir bakış gibiydiler... Mithatpaşa'nın terli saha gardiyanları bile bu bitmeyen kavganın sessiz bekçiliğini yaptılar... Futbolu bir işportacı yaygarası sanan kişilerin o krampon rezaletini bile bile inkâr etmeleri, Veliefendi'nin mâsum nal izlerini bilmeyen kimselerine döndüler... Futbolun ana kucağında emzirildiği İngiliz lordlarında bile bu centilmenliği beklemek, pişpirikte beş vale çıkaran meraklı iskambil üstatları olabilirdi... Senelerdir aynı çamur dramına sahne olan bakışlarda yirmi iki zenda mahkûmunun ıstırabını görmemek için insanın siyah gözlük takmış bir âmâ olması lâzım gelirdi...

Evet beyler artık bitsin bu çamur senfonisindeki son alegrolar... Futbolu bir saksı içine dikip onu sulamak isteyenlerin yakında aynı saksıda kendi dağ çiçekleri çıkacaktır... Lâflarımdan bir şey anlaşılması mecburî değildir...

NOT: Mürettip bu yazıyı korkmadan dizebilir...

Yazan:
Piston ÇİPİ

HABERLER

KÖFTESPOR'UN kalecisi Balık Ahmet'in, Haydarpaşa'da Tekmegüçlü bir idareci ile dolaştığı ve vagonların içine girerek konuştuğu ve anlaşılmaz bir şeyler yaptığını gören bir Köftespor'lu taraftar bu haftaki maç için herkesi uyarmıştır... Taraftara göre Balık Ahmet bir balık ekmeğe tav olmuş ve takımını bu hafta yatırmak için Tekmegüçlülere söz vermiştir... Taraftar ne kadar doğru söyler bilinmez... Fakat bizim bildiğimiz Ahmet böyle şey yapmaz... Maça gidelim görürüz... Var mısınız, beraberlik benden bir onluğuna?...

KURBAĞALAMADA iki yardayı yirmibir saniyede alan Güney Afrikalı Manuel Smit bütün kurbağaların kinini üstüne çekmiş ve bütün kurbağalar kendilerinden hızlı yüzen bu çocuğu, bir bildiri yayınlayarak tel'in etmişler ve bir daha sırt üstü kurbağalama yüzmemeye kendi aralarında yemin etmişlerdir...

HAFTANIN KARMASI

KALECİ (ASIM) PALTOSPOR

Asım son Gözlemegençlik maçında hem iki topu içeri aldı. Hem de tribünlere ettiği nâdide kalaylarla herkesin takdirini kazandı. Bilhassa maçın ikinci devresinde top yerine Arifin çeneye yumruk çıkması sahalarımızda nâdir görülen hareketlerdendi... Asım son dakikaya kadar kaleye kimseyi yaklaştırmadığı gibi eline geçirdiği odunla hakemi bile oraya sokmadı... Asım'ın bu formu böyle devam ederse, sahada ne takım, ne seyirci, ne hakem kalmaz... Benden üç yıldız, Necmi, Namık, Halit'ten de ikişer yıldız etti mi yedi yıldız... Artık Asım bir daha bizden zor yıldız alır...

SAĞBEK (NECATİ) KULEDİBİ

Necati'nin son haftalarda gösterdiği yüksek form ve ateşle yatağa düşmeden maça çıkması büyük takdir yarattı... Bilhassa havadan gelen topları kesip açması ve içine baktıktan sonra ileri göndermesi nefisti... Necati olmasaydı sağ kanat çöker belki de binlerce kişi yaralanırdı... Büyük bir futbol faciasına mâni olan Necatiye servisimiz tarafından on yıldız ve bir paket makarna... Âfiyetle yesin...

SOLBEK (RIFKI) BALAT

Rıfkı deplâsmana geldiği halde belli etmeyen tek futbolcu olarak bu hafta göz doldurdu. Bilhassa Cafer'in soldan dalmalarını tekme yumruk kesmesi, Cafer'i altına alıp ezmesi ve topu ta bek yerinden alıp santraya sokulup ortalaması sonunda maçın kaderi değişti... Rıfkı olmasaydı o maç karakolda değil hastanede biterdi... Yalan mı yani?... Kısacası Rıfkı geri adam olarak iyiydi... Tabiî daha çok ilerleyecek... Rıfkı'ya dört yıldız, bir paket de jiklet...

SAĞHAF (MOTOROVSKİ) KARACAAHMET

Çoktandır Yugoslavya'dan pasaportu ve lisansı gelmediği için oynayamayan bu ecnebi çocuğu sağ haf olarak tam orta Avrupa oyunu ve orta oyunu oynadı... Yerden kimseyi geçirmediği için, herkes başka yerden geçti... Bilhassa âni diplinklerle rakip kaleye dalması ve forvete tam topu verir gibi yaparak vermeyip tribünlere atması alışmadığımız ustaca hareketlerdi. Motorovski'ye benden üç yıldız. Arkadaşlardan da bu gece bir rakı ziyafeti...

ORTAHAF (ADNAN) HAREM

Şüphesiz ki zarif oyunu ve iyi bir orta adamı olduğunu gene ispat eden Adnan bu mevki ve lüks mevkinin tek adamı gene. Hele bu hafta bütün karşı taraf hücumlarını tek başına karşılayıp üstüne topla gelenleri makineli ile tarayışı bütün sporseverleri mestetti. Yalnız Adnan nedense Fikret'in karşısında müteredditti. Belki de aralarında bir şey var... Bir Fikret onu iki kere geçti... O kadar olur... Geçerse geçsin... İki senelik çocuk... Adnan bu hafta yıldız yok aldı...

SOLHAF (CAFER) HALICIOĞLU

Solhaflar içinde bu hafta başka adam olmadığı için Cafer'i içeri arka kapıdan aldık... Çocuk da iyi oynadı Allah için... Cafer'in bilhassa 34 üncü dakikada on kişiyi geçip gitmesi ve polis marifetiyle sahadan çıkarılması çok nefisti... Volesine ve ensesine sağlam bir haf olan Cafer bilhassa bez getirildiği zaman şahane oynadı... Yalnız bir ara durup dururken Selâhattin'e dirsek çıkması hoş kaçmadı. Dirsek çıkacağına omuz çıksaydı daha mânâlı olurdu. Benden Cafer'e bir duble rakı, servisimizden de beş yıldız... Güle güle harcasın...

SAĞAÇIK (OKTAY) KİBRİT FABRİKASI

Aşkolsun şu Oktay'a, bu hafta fırtına gibiydi... Önce keşişlemeden esti, sonra lodosa çevirdi... Bilhassa köşeden geçmeye kalkması yüzünden konsolu devirdi... İki beke attığı her çalımla onları kusturdu. Ve yediklerini çıkarttı... Allah âfiyet versin... Attığı golün ters köşeden filelere takılması onun kabahati değildi... Fileler dolaştığı için takıldı... Sonra çözüldüler... Oktay eğer biraz daha yandan oynasaydı, daha iyi kıvırırdı... Beş yıldız verdik...

SAĞİÇ (BESİM) RUMELİFENERİ

Besim soliçte herkesi yedi bu hafta... Bu çocuğun büyük futbolcu olduğunu söylemiştim de İzzet inanmamıştı... O ne geçmeler, o ne travelingler, o ne paslar... Her topu alıp tehlike yarattı... İtfaiye yetişmeseydi büyük bir facia olurdu... Üçüncü golü ele alıp kafayla kaldırıp ayakla atması çok şıktı... Yalnız Besim'in o topu ikide bir ezmesi fena... Ezmeyi seviyorsa badem ezmesi yesin... Ona yıldız değil ay veriyoruz... Tabiî bu ay değil gelecek ay...

SANTRAFOR (VASFİ) MALTEPE

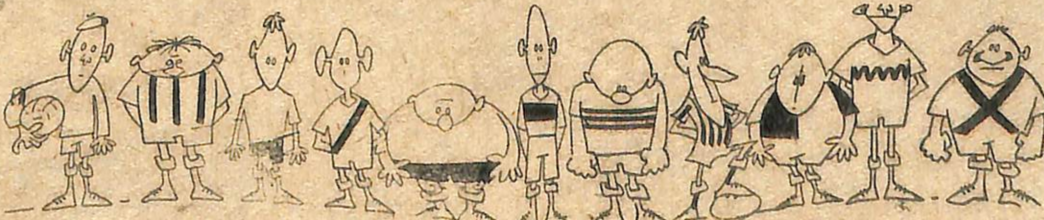
Şüphesiz Vasfi bu haftaki forvetlerin orta adamı olarak fevkalâde değildi. Ama yirmi metreden kaleciyi sağa yatırıp soldan atması, sonra gidip santraya yatması çok hoştu... Vasfi bizce millî olur... Biraz daha sıkarsa umumî bile olur. Yalnız Vasfi'nin nefsine fazla itimadı bizi üzdü... Sonra sahadan seyircilere selâm vermesi fena... Onu herkes tanıyor mu bakalım... Beş yıldız benden, gerisi senden...

SOLİÇ (SELÂMİ) ALİBEYKÖY

Selâmi bu haftaki soliçlerin içinde en içli çocuktu... Bilhassa tereyağ gibi verdiği ara paslar bu arada kaynadı... Kaleciyi de çalımlayıp attığı golden onun değil Ahmet'in hatâsı vardı... Sakatlanmasaydı çok işler becerirdi... Bir devre iyi oynadı, ikinci devre nedense küsüp oynamadı... Hep böyle yapmasa o da büyük futbolcu olacak gibi... Bâki selâm...

SOLAÇIK (YOK)

Bizce bu hafta iyi solaçık yoktu... Hepsi dökülüyordu... Bir parça Nuri oynadı ama onun oynaması da iyi değildi. Göbeği ters taraftan atıyordu...

Vedat SAYGEL

Bir 500'lük bulundu

DİYASADA sahici bir 500 liralığın ele geçirilmesi memleketi birbirine katmış, bu haberi sekiz sütunluk manşetlerle veren gazeteler, üçüncü beşinci baskılarını yapmıştı.

Son yılların en büyük olayı idi bu. Meselenin şiddetinden yer yerinden oynamış, adları tarihe geçmiş ünlü kalpazanlar olayı protesto etmek için sessiz yürüyüşler yapmış, son depremde yerle bir olan Varto'nun evsiz halkına kış bastırmadan yapılması kararlaştırılan «Geçici İskân» projesinin bile bu sarsıntıdan bazı yerleri çatlamıştı.

Seçim Kanunu Tasarısı ile Personel Kanunu Tasarısını ele almaya niyetlenen hükûmet, alelacele bu tasarıları elinden atmış, görevi sacece hükûmeti tenkitten ibaret olan ana muhalefet partisi tertiplediği aylık basın toplantısını bir süre için geri bırakmış, oturup kalkıp T.R.T. ye çatmakla ve neşeli fıkralar anlatmakla ün yapan bir siyasî partinin lideri T.R.T..yi bırakıp, bu konuda fıkralar anlatmaya başlamıştı.

Anlayacağınız, durum son derece vahimdi. Bir ülkede durum vahimleşince ne olur? Hemen ilgililer çare aramaya koyulur. Siyasî durum vahimse, sinema artistlerinin siyasî görüşlerinden yararlanılır; ticarî durum vahimse, masa başında permi, lisans, bono ve tahvil alış verişi yaparak para kazananların ticarî fikirleri alınır; iktisadî durum vahimse, dış yardıma dayanılır. Bu, vahametine alıştığımız olayların hiç birine benzemediğinden, derhal bir kurul görevlendirildi, günümüzde alabildiğine çoğalan sahtekârlık olaylarının incelenip, önleyici tedbirler alınması bu kurula verildi.

Soruşturması gizli yürütülen sahici 500 liralık olayının evrakı yüzlerce dosya tutmuş, buna bilirkişi raporları da eklenince kurul çalışmalarına ayrılan bina, dosyalara yetmez olmuştu.

Evrak, arasından dazlak başının ancak en sivri noktası görülebilen kurul üyesi:

— İki aylık toplu çalışmalarımıza, özel incelemelerimi de ekleyerek söyleyebilirim ki, bu para sahicidir arkadaşlar! dedi.

Evrak arasından başka bir el uzandı:

— Lütfen müsaade ediniz bir de ben bakayım...

Uzanan ele, sahibi görünmeyen el parayı tutuşturdu:

— Evet, dedi parayı alan. Anam babam ölsün ki bu para sahici!

Evrak arkasından üçüncü üyenin sesi duyuldu:

— Esefle kaydetmek gerekir ki, toplumumuzun ahlâkı görülmemiş derecede bozuldu. Son bir kaç ay içinde bu gibi sahicilik olayları, özel sermayeyi ürkütecek kadar çoğalmıştır arkadaşlar!

İnce bir ses, üçüncü üyenin fikirlerine katıldı:

— Haklısınız. Kurulumuza getirilmediği halde gazete sütunlarına akseden bir takım olaylar var ki, insanın tüylerinin ürpermemesi mümkün değil. Gözünüze ilişti mi bilmem. İhbar üzerine durdurulan bir büyük inşaatta yapılan inceleme sonunda ne olmuş derşiniz? Binanın, projesine uygun olarak yapılmasından başka, imar durumu ile ruhsatı da tamam değil miymiş?

— Eee?...

— E'si bu! Şüphelenen fen kurulu, kullanılan malzemeyi tahlile göndermiş ki, ne görsün?...

— Ne görmüş?

— Aman beyim, neler görmemişler ki? Betonun doz'u tamam, kumun çakılı, tuğlanın fırınlanması tamam, demirin kalınlığı tamam derken, her şeyi ile imar yönetmeliğine uygun değil mi? Meğer müteahhit olacak namussuz, malzemeden zırnık kadar bir şey çalmamış ya!

— Sonra n'olmuş?

— «Malzemesinde hırsızlık görülmediği için, bu bina ömrü billâh yıkılmaz!» diye müteahhidin aleyhine bir rapor düzenleyip, binanın kapısına basmışlar mühürü!

— Öyle azizim öyle, dedi biri. Hani insan evine girip, oturmaya korkuyor! Şimdi o müteahhit olacak adamı çekeceksin şehrin meydanına, «Ulan» diyeceksin, «Bu fakir millet, seni bunun için mi okuttu? Kumu, kireci, demiri, çimentosu çalınmadan, sağlam bina yapılır mı a namussuz!» diye milletin gözü önünde çekeceksin ipe!

— Müteahhit kaçmış, dedi önceki. Bakmış ki ilgililer işe el koydu, canını kurtarmak için alıp başını yurt dışına kaçmış! Şimdi şu ele geçirilen sahici 500 lira meselesine gelince...

— Herif sahtesine o kadar güzel benzetmiş ki, kullandığımız paralardan ayırt edilemiyor! Piyasaya sürülmüş başka sahici 500'lükler de var mı acaba?

— Olabileceğini sanmıyorum. Ne yapsak bilmem ki...

— Efendim en iyisi, bu gibi zararlı davranışları önlemenin kesin çaresini bulmaktır. Bir kere çare bulduk mu bulduk, artık hiç kimse piyasaya sahici 500'lük süremez, hiç bir müteahhit aldığı inşaatın malzemesinden çalmadan edemez!

— Evet, dedi karşısındaki. Sindirici bir çare bulmazsak, bu aksaklıklar düzelemez!

Sonra yanındakine döndü:

— İhbarı yapan ve bu parayı ilgililere teslim eden bir fırıncıydı değil mi?

— Evet. İsterseniz verdiği ifadeyi bir kere daha okuyalım.

İnce sesli üye:

— Lütfen, dedi.

— Okuyorum: «Vakit akşamdı. Tezgâhtarlarımın çalışmalarını yakından izlemek için yanlarına gelmiştim. Bu sırada temizce giyimli, orta boylu biri tezgâha yanaşıp, bir ekmek istedi ve bütün bir beşyüz liralığı tezgâhtara uzattı. Önce kuşkulanmadık. Fakat adam ekmeği alıp gittikten sonra, içime kurt düştü. Çekmeceye uzandım ki, para sahici değil mi?» İfade alan şahsın, «Peki, paranın sahici olduğunu nasıl anladınız?» sorusuna da, fırıncı şöyle cevap vermiştir: «Bunca yılın fırıncısıyım. Her ekmekten ortalama olarak 50-60 gramı şıp diye yürütebilen mesleğinin erbabı bir kimse olarak, paranın sahtesi ile sahicisini birbirinden ayıramaz mıyım?»

— Hımmm, dedi dinleyenler. Acaba parayı vereni görse tanıyabilir miymiş?

— Tanıyabileceğini söylüyor.

— Sabıkalıların resimlerini göstersek?

Kurul üyelerinden çoğu itiraz etti buna:

— Sahici para kullanmak, hiçbir vatansever sabıkalının şanına yakışmaz. Sonra sabıkalı sayısı az değil ki, milyonlarca... Sadece resimlerinin incelenmesi yıllar sürer!

— Bu para, bankaların birinden çekilmiş olamaz mı?

— Yani?...

— Bankalarla ilişkisi olanların üstünde dursak diyecektim.

— Başa çıkamayız ki...

— Peki, ne yapalım?

— Çare bulalım, dedi evraka gömülmüş biri. Çare bulundu mu?...

— Benim bir fikrim var, diye parmak kaldırdı ince sesli.

— Söyleyin.

— Nüfusumuzun dörtte üçünün sabıkalı, dörtte birinin sabıkasız oluşunu dikkate alarak, ve sahici işlerle ancak sabıkasızların uğraşacağını göz önünde tutarak, sabıkalıların sabıka kayıtlarını silip, sabıkasız olanların kayda geçirilmelerini teklif ediyorum. Böylelikle hem defterden tasarruf edilecek, hem de sayıları az olduğu için bu gibi işlerle uğraştığı tesbit edilenler, çabucak yakayı ele vereceklerdir!

— Valla güzel fikir, dedi üyelerden bazıları. Biri, sana sahici tereyağı mı sattı? Sabıkasızların sabıka defterini aç herifin önüne, iki dakika içinde yağı satanı fotoğrafından bulup çıkarsın!

— İki günde kökü kazınır tereslerin!

— Teklifi oya koyalım.

— Oylamanın ne gereği var? Sanırım hepimiz fikir birliğine vardık bile.

— Tabiî, dedi ötekiler. Böylesine önemli bir millî dâvada da birbirimize muhalefet edersek, yazık değil mi memlekete?

Kurul başkanı, yanındakine:

— Siz bir rapor hazırlayınız lûtfen, dedi. Yazınız: Yıl, 19...... Gün .... Sahici para meselesini aydınlatmak için toplanan kurulumuz...

Sonra ötekilere döndü:

— Vay canına... Herif nasıl da benzetmiş değil mi?... Aşağı yukarı sahtesinin aynı!

Vedat SAYGEL

Vietnam'da, 35.000 ölüden sonra ateş kes imkânları araştırılıyor.
— Gazeteler —

«Küçük dağları ben yarattım!»

PARKER
SUPER
Quink
Her nevi kalem için en iyi mürekkep

(İlâncılık: 5210 — 40)

Milletler Gülüyor

Nasıl gelmiş ?

Paris'in en güzel tiyatrolarının birinde, dâvetlilere yer gösteren kızın gözleri, sahnenin önünde dolaşıp duran pejmurde kıyafetli birine ilişti. Şüphelendiği adamın yanına gidip:

— Biletinizi görebilirmiyim mösyö? dedi.

Adam, biletini gösterdi.

— Fakat bu üçüncü balkon bileti, dedi kız. Burası ise lüks mevki!

Pejmürde kıyafetli adam:

— Üçüncü balkon olduğunu biz de biliyoruz! diye bağırdı. Balkondan düştüğümü görmediniz mi?

Yaşına göre çok genç!

Bir kuş koleksiyoncusu, yüz yaşını dolduran papağanını arkadaşına göstererek:

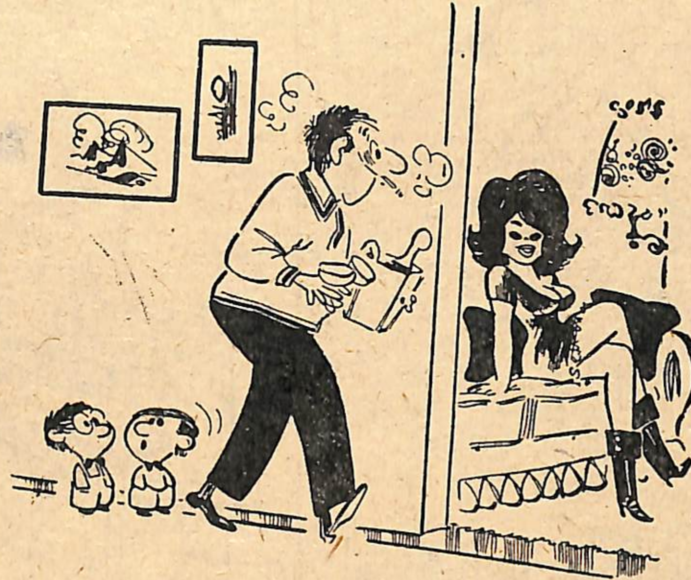
— Nasıl buluyorsun? diye sordu.

Orman mühendisi olan arkadaşı cevap verdi:

— Yaşına göre çok yeşil!

— Yeter, yeter... Daha «mini» sini görmeğe kalbim dayanamaz!

— Kim bu güzel kız?...

— Bilmem... Babam, «Hediye» dedi.

Tanımış

Adam, eve gelir gelmez küçük hizmetçiye:

— Sevgilin kapının önünde dolaşıyor, dedi.

— Sevgilim mi? diye kekeledi hizmetçi. Tanıyor musunuz?

— Sevgilini tanımasam bile, kırk yıllık kravatımı da tanımaz mıyım?

Değer

Bir haydudun hücumuna uğrayan şampiyon boksör, cüzdanını kaptırmıştı. Karakola gitti, durumunu bildirdi.

— Cüzdanınızda ne kadar para vardı? diye sordu komiser.

— 1600 frank.

— Yolunu kesen adam çok mu kuvvetliydi?

— Hayır.

— Öyleyse neden yumruklarınızla hakkından gelmediniz?

— Değerimi düşürmemek için... diye cevap verdi boksör. Bu kadar az bir para için döğüşürsem, menajerim ne der?...

Saadet üçlüsü

Evlilikten konuşuyorlardı. Genç ve güzelliğiyle ün yapmış olan kadın, arkadaşına:

— Bana bir koca, bir âşık, bir de çok zengin bir ihtiyar lâzım, dedi.

Arkadaşı sordu:

— Neden ille üç erkek istiyorsun?

— Koca, şık dursun diye; âşık, şok yapsın diye; ihtiyar da, çek yazsın diye!

Tavuklar uyanmadan

Küçük Jojo, babasına sordu:

— Horozlar neden çok erken öterler?

Bir süre düşünen baba, cevap verdi:

— Tavukların uykuda oluşunu fırsat bilirler oğlum.

— Tavuklar uyanırsa ne olur?

—Ne olacak, bir sürü tavuğun arasında bağırmaya fırsat bulsa bile, sesini nasıl duyurur?

— Bir aydır her teklifime «hayır» dediniz...

— Ne yapayım, bir aydır hep aynı şeyi teklif ediyorsunuz.

Ne sanmış

Başı sargılı, eli bastonlu, topallayarak yürüyen arkadaşını görünce şaşırdı:

— Hayrola, dedi. Bir kaza mı geçirdin?

Yaralı delikanlı içini çekti:

— Ona benzer bir şey. Hani flört ettiğim o sarışın kız vardı ya?...

— Eee?...

— Geçen gün beni evine dâvet etmişti, gittim. Biraz şuradan buradan lâfladık, sonra pikaba bir plâk koyup, mamboya başladık. Dansın ortalarında babası girmez mi odaya?...

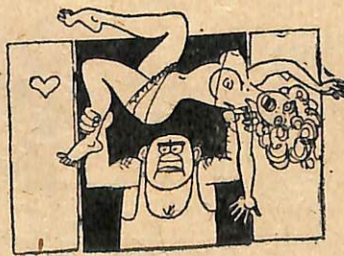
— Ne olmuş yani? İki gencin dans etmesini ahlâk dışı bir davranış olarak mı niteledi?

— Adamcağız sağırmış meğer. Müziği duymadığı için kötü bir şey yaptığımızı sandı, sonra da beni ayağının altına aldı kardeşim!...

Şüphe

— Haydi canım, biraz mâkul olunuz, bir fil ile karınızın arasında katiyen cinsel bir ilişki bulunamaz! diyen doktor, bunun nedenini de uzun uzun anlatarak, karşısındaki ruh hastasını teskin etti.

— Teşekkür ederim doktor, dedi hasta. Gerçekten aptalca bir kıskançlıkmış benimkisi. Karımla fil işi pişirdiler desek, ben kapıdan çıkınca karım fili içeri alıyor desek bile, ben eve dönünce koskoca hayvanı elbise dolabına nasıl sığdırır, değil mi ya?

— Ne bakıyorsunuz yahu?... Jimnastik yapmaya da mı hakkımız yok!...

Bütün yollar...

Uşak, hizmetinde çalıştığı eve körkütük sarhoş dönmüştü. Kapıyı açan efendisi:

— Josep! diye çıkıştı. Ya sarhoşluktan bir köşede yığılıp kalsaydın, seni nereye götüreceklerini biliyor muydun?

Sarhoş uşak, kelimeleri geveleye geveleye cevap verdi:

— Yine buraya getireceklerdi mösyö...

— Neden?

— Üstümde daima sizin kartvizitlerinizden birini taşırım da, ondan!

Aman ne ayıp

Anne kabuklu sümüklüböcek, genç oğluyla kırlarda dolaşıyordu. Karşıdan gelen salyangozu görünce, oğluna:

— Başını öteye çevir, dedi. Çıplaklar kampından gelen biri dolaşıyor aramızda!

Ne mutlu

Sevimsizliği ile ün yapmış bulunan genç dul, çevresindekilere evlilik hakkında uzun bir konferans çektikten sonra konuşmasını:

— Evleneceğim adamın bir kahraman olmasını arzu ederim, diye tamamladı.

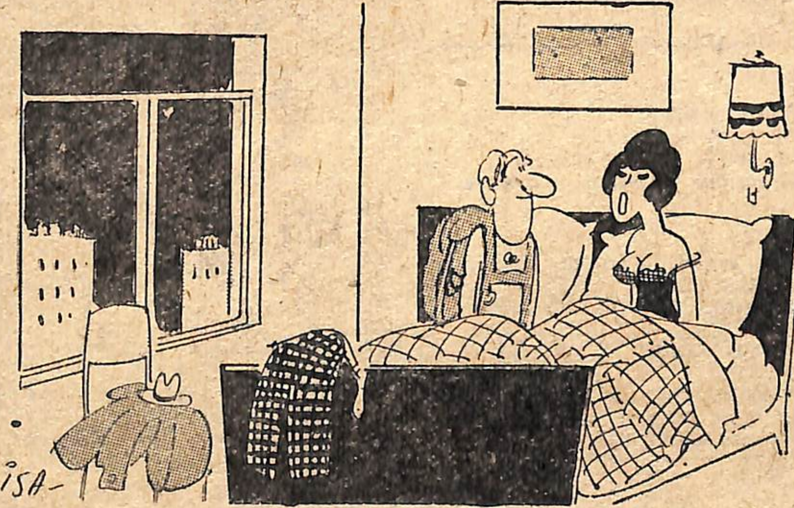
Kulak misafiri olanlardan bir iş adamı:

— Bravo, dedi. Zaten sizinle ancak bir kahraman evlenebilir!

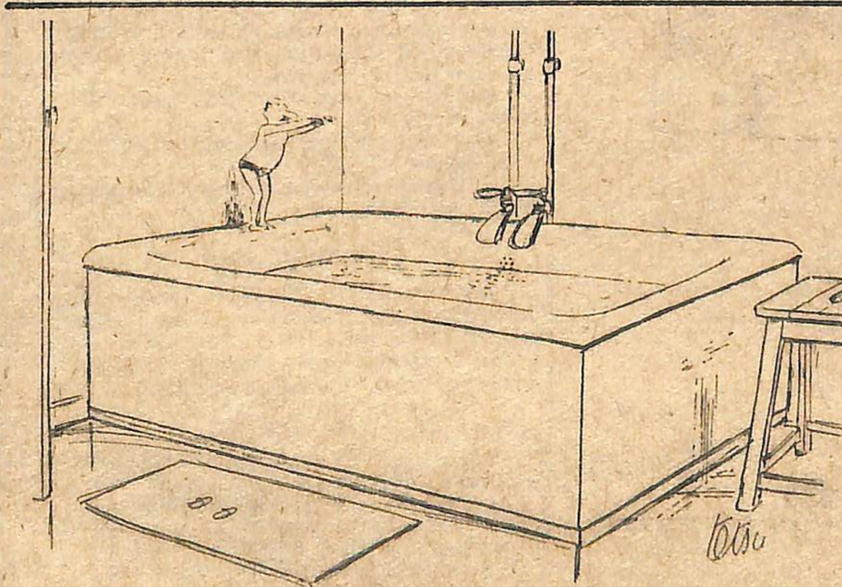
Dünya Karikatürleri

— PEKİİİİ... YA BU EL FALI HAKKINDA NE DÜŞÜNÜYORSUNUZ ?..

— PARAŞÜTÜNÜ ÇIKARSANA SEVGİLİM !..
— İYİ AMMA, YA KOCAN GELİRSE !..

YAZISIZ

— DOĞUMU KONTROL HAPLARINI HEDİYELİK SARIN LÜTFEN. KIZIM YARIN ON SEKİZ YAŞINA BASIYOR !..

— NE O ?.. GENE Mİ ROMATİZMA AĞRILARIN TUTTU ?..

Öz malınız **fay**

(KISA BİR MÜDDET İÇİN)

UCUZLADI

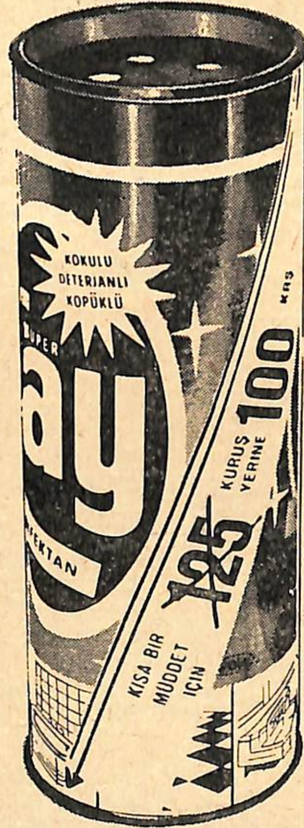
Standard boy

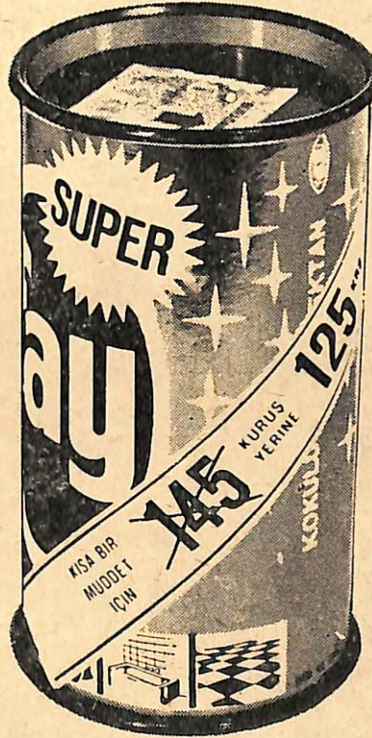
~~125~~

kuruş yerine

100

KURUŞ

Ekonomik boy

~~145~~

kuruş yerine

125

KURUŞ

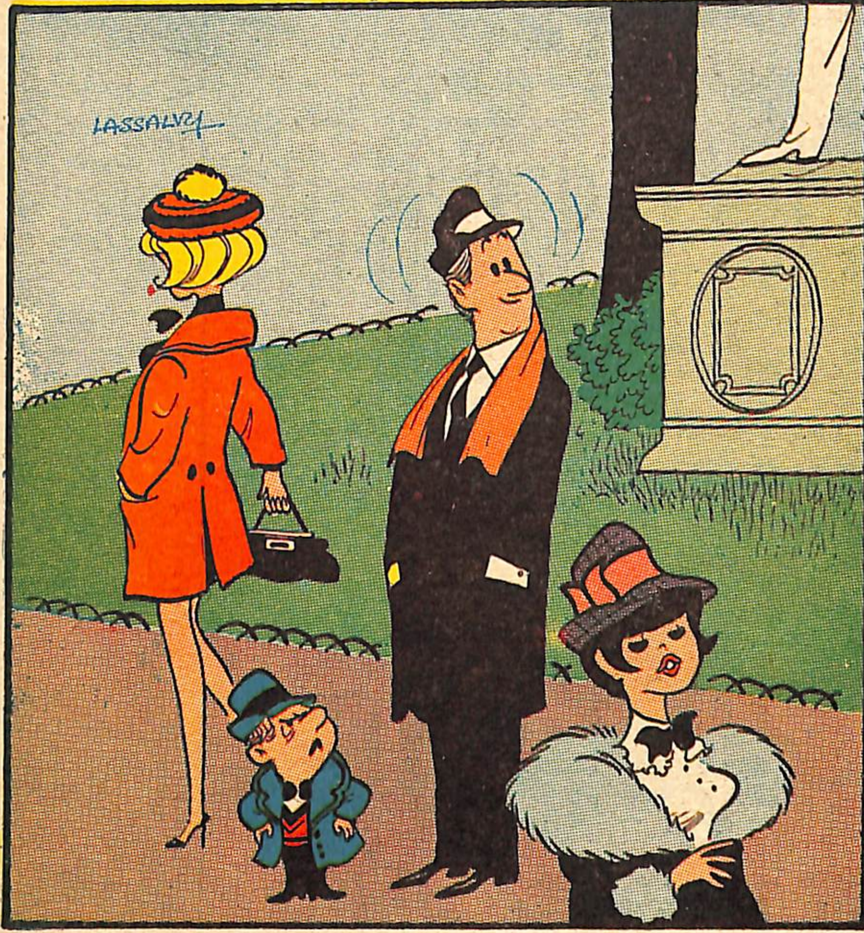
- FAY kalite bakımından emsallerinden daha üstündür
- FAY kalitesine kıyasla fiat bakımından daha uygundur
- FAY temizleme tozunun terkibinde Texapon Z veya Deterjan bulunduğundan temizleme kudreti daha fazladır

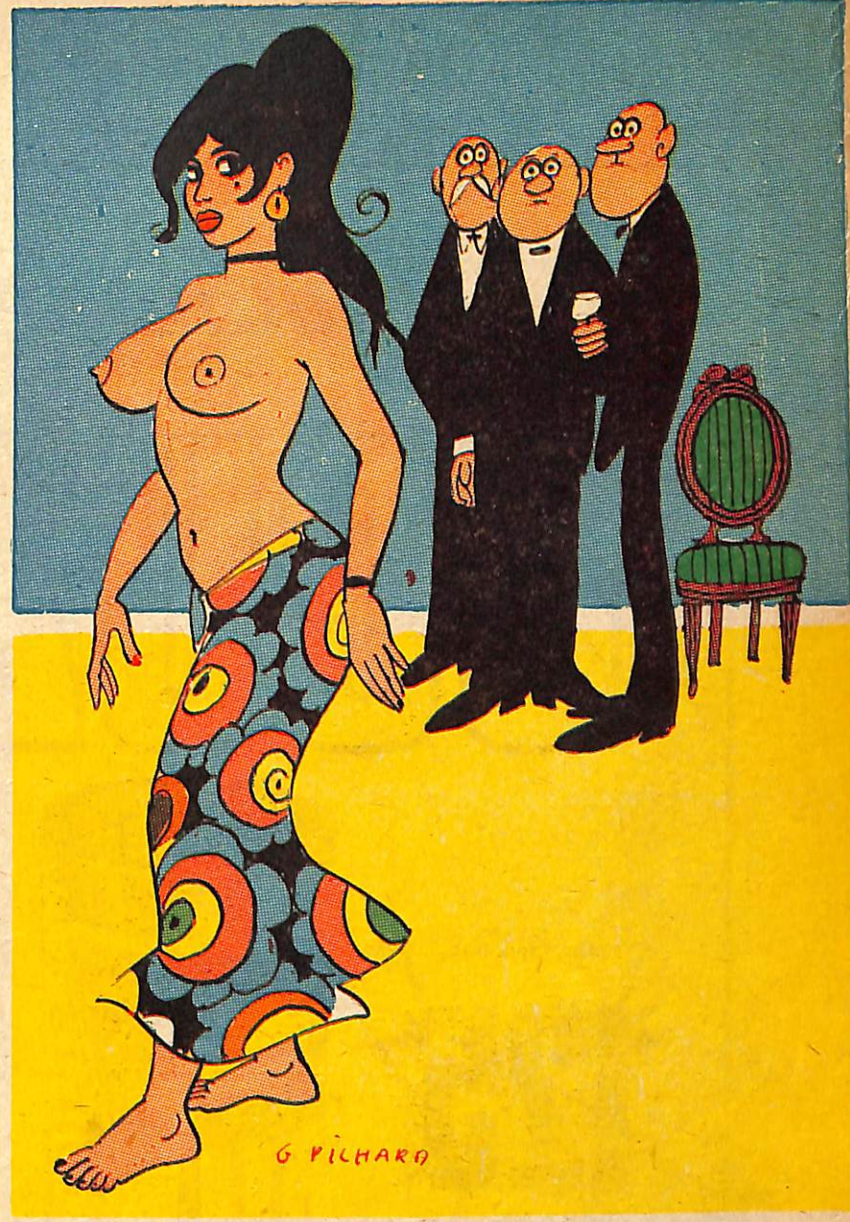
Fay Temizleme Tozu
Puro Sabun Fabrikasının
mamulüdür

(Yeni Ajans : 931 — 41)

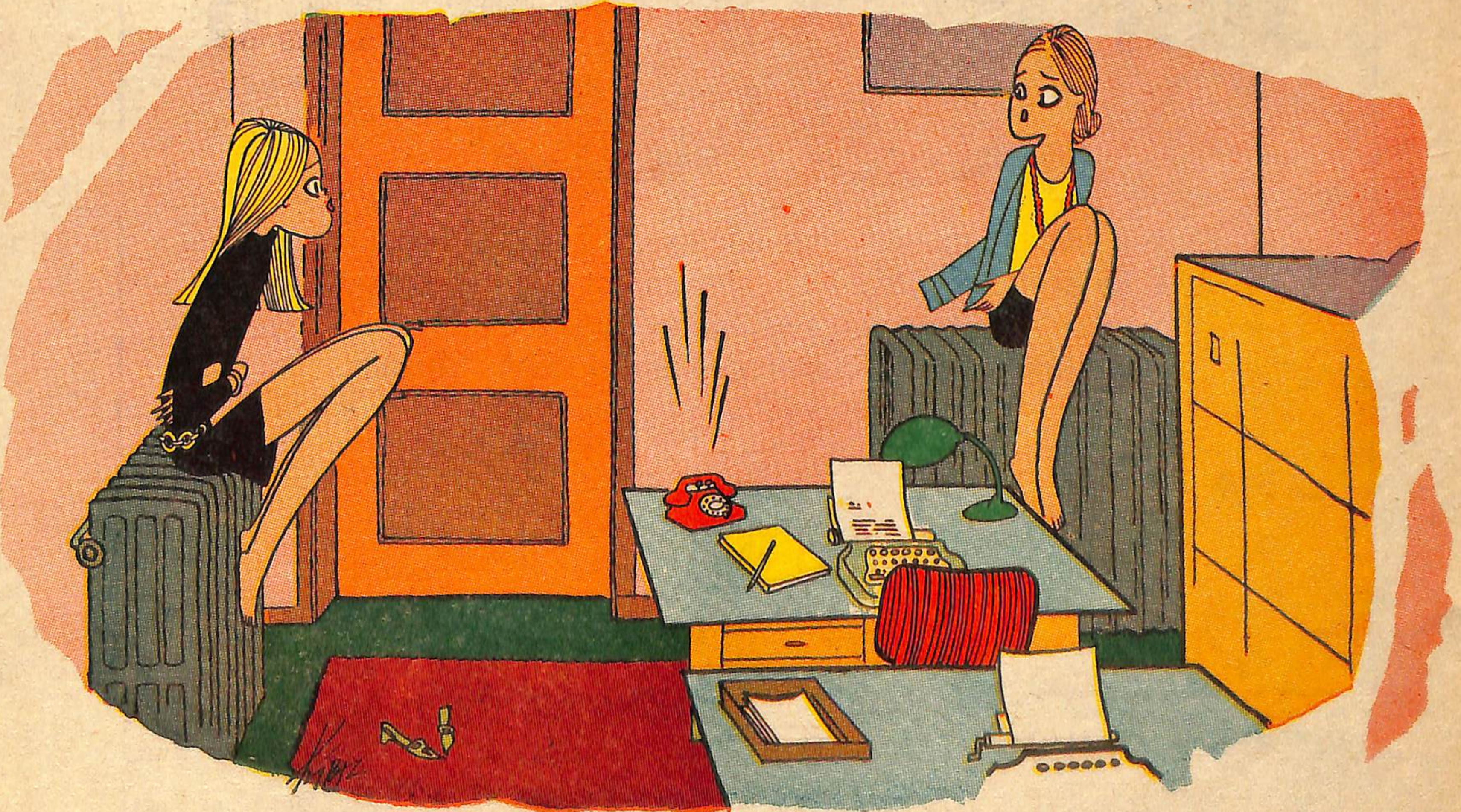
Akbaba

— KARAR VER BABA ... NE TARAFA GİDİYORUZ?..

— ŞU ERKEKLER NE ACAİP... MİNİ ETEĞE ALIŞTIKLARI İÇİN, NE ZAMAN UZUN ETEK GÖRSELER, GÖZLERİ FAL TAŞI GİBİ AÇILIR ...

— TELEFON ÇALIYOR, AÇMA SIRASI SENDE HAYDİ BAKALIM !..